

MAGNIFICAT PRIMI TONI A 8

NARODOWY PROGRAM
ROZWOJU HUMANISTYKI

Publikacja finansowana w ramach programu
Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego pod nazwą
„Narodowy Program Rozwoju Humanistyki” w latach 2016–2021

Projekt badawczy pt.:
*Repertuar muzyczny Towarzystwa Jezusowego
w Rzeczypospolitej Obojga Narodów (1565–1773)*

MELCHIOR FABRICIUS
1575–1653

MAGNIFICAT PRIMI TONI A 8

ed. Jędrzej Mróz

FONTES	WARSZAWA 2020
MUSICÆ	WYDAWNICTWO NAUKOWE SUB LUPA
IN	
POLONIA	FONTES MUSICÆ IN POLONIA, C/XIV

Fontes Musicae in Polonia

www.fontesmusicae.pl

seria C, vol. XIV

Redaktorzy serii | General Editors

Tomasz Jeż (ID 0000-0002-7419-3672), Maciej Jochymczyk (ID 0000-0003-0967-9681)

Rada Naukowa | Scientific Council

dr hab. Paweł Gancarczyk, prof. Instytutu Sztuki Polskiej Akademii Nauk

dr hab. Agnieszka Leszczyńska, Uniwersytet Warszawski

dr hab. Aleksandra Patalas, prof. Uniwersytetu Jagiellońskiego

dr hab. Danuta Popinigis, prof. Akademii Muzycznej w Gdańsku

dr hab. Barbara Przybyszewska-Jarminska, prof. Instytutu Sztuki Polskiej Akademii Nauk

prof. dr hab. Marcin Szelest, Akademia Muzyczna w Krakowie

mgr Ewa Hauptman-Fischer, Biblioteka Uniwersytecka w Warszawie (sekretarz | secretary)

Recenzent | Review

dr hab. Agnieszka Leszczyńska, Uniwersytet Warszawski (ID 0000-0001-7893-3300)

Na okładce | Cover photo

Melchior Fabricius, *Magnificat primi toni a 8*,

Pelplin, Biblioteka Wyższego Seminarium Duchownego Diecezji Pelplińskiej,

sygn. 308 (386), fol. 32v–33r

Redakcja językowa | Text editing

Elżbieta Sroczyńska

Korekta językowa | Proofreading

Halina Stykowska

Projekt i wykonanie układu graficznego | Graphic design and page layout

Weronika Sygowska-Pietrzyk

Skład i adiustacja części nutowej | Music typesetting

Jędrzej Mróz (ID 0000-0001-7197-2534), Maciej Jochymczyk

© 2020 by Jędrzej Mróz & Uniwersytet Warszawski

Instytut Muzykologii Uniwersytetu Warszawskiego

Wydawnictwo Naukowe Sub Lupa

ISBN: 978-83-66546-04-2

ISMN: 979-0-801569-16-5

WSTĘP

Melchior Fabricius¹, syn Piotra², urodził się prawdopodobnie 12 stycznia 1575 roku w Zadzimiu, niedaleko Sieradza³. Być może spokrewniony był z dwoma innymi jezuitami, Piotrem Fabriciusem (1552–1622)⁴ i Wojciechem Fabriciusem (1538–1586)⁵, którzy również pochodzili z Zadzimia. W miejscowości tej co najmniej od 1416 roku istniał drewniany kościół parafialny pw. św. Małgorzaty⁶, w którym chowana była miejscowa szlachta⁷; niewykluczone, że Melchior Fabricius został ochrzczony właśnie tam⁸. W tym czasie w dniu św. Małgorzaty w Zadzimiu urządzano odpusty i organizowano jarmark: ziemia sieradzka słynęła

¹ Za przekazanie zebranych podczas kwerendy w Archivum Romanum Societatis Iesu w Rzymie [dalej jako ARSI] informacji uzupełniających dane biograficzne dotyczące tego jezuitę dzięki dr. hab. Tomaszowi Jeżowi.

² Stanisław Kazimierz Olczak, *Jezuici otrzymujący święcenia z rąk biskupów poznańskich na przełomie XVI–XVII w.*, „Roczniki Humanistyczne” 31/2 (1983), s. 102.

³ ARSI Pol. 11. *Catalogus triennalis Provinciae Poloniae SJ* (1645); ARSI Pol. 12. *Catalogus triennalis Provinciae Poloniae SJ* (1651); ARSI Pol. 7 I–II. *Catalogus triennalis Provinciae Poloniae SJ* (1599) datę jego urodzin określa na rok 1576. Z kolei ARSI Pol. 8. *Catalogus triennalis Provinciae Poloniae SJ* (1619) podaje: „Ingressus Soc(ieta)tem annis ab hinc 24 AD 1595”. Z tej informacji wynikałoby, że Fabricius urodził się około 1571 roku, co nie zgadzałoby się z jego wiekiem podanym w wielu innych katalogach.

⁴ *Fabricius (Fabrycy, Kowalski) Piotr*, hasło w: *Encyklopedia wiedzy o jezuitach na ziemiach Polski i Litwy 1564–1995*, red. Ludwik Grzebień, Kraków: Wydział Filozoficzny Towarzystwa Jezusowego, Instytut Kultury Religijnej, Wydawnictwo WAM 1996, s. 150.

⁵ Józef Trypućko, *Katalog księgozbioru Kolegium Jezuitów w Braniewie zachowanego w Bibliotece Uniwersyteckiej w Uppsali*, t. 3. *Indeksy*, uzup. Michał Spandowski, oprac. Michał Spandowski, Sławomir Szyller, Warszawa: Biblioteka Narodowa – Uppsala: Uppsala Universitetsbibliotek 2007, s. 126.

⁶ Katarzyna Szczepkowska (opr.), *Powiat sieradzki*, Warszawa: Państwowy Instytut Sztuki 1953 (*Katalog zabytków sztuki w Polsce*, t. II, z. 10), s. 42.

⁷ *Zadzim*, hasło w: *Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich*, t. 14: *Worowo–Żyżyn*, red. Bronisław Chlebowski i in., Warszawa: Gebethner i Wolff 1895, s. 255–256.

⁸ Prawdopodobnie „Fabricius” to zlatynizowana forma nazwiska „Kowalski” lub „Kowalczyk”. Niestety nie zachowały się akta chrztów z tej parafii z roku 1575.

INTRODUCTION

Melchior Fabricius¹, son of Piotr², was born most likely on 12th January 1575 in Zadzim near Sieradz³, in the Province of Greater Poland. He may have been related to two other Jesuits, Piotr Fabricius (1552–1622)⁴ and Wojciech Fabricius (1538–1586)⁵, also from the same village. The wooden Church of St Margaret⁶ situated there, which existed from 1416 or earlier, was the burial place of local nobles⁷, and it is possibly there that Melchior Fabricius was baptised⁸. In that period a church fair with indulgences was held in that parish on St Margaret’s Day, which was related to the famous-

¹ I am grateful to Tomasz Jeż, PhD, Habil., for supplementing the biographical data concerning this Jesuit with information collected during library research at the Archivum Romanum Societatis Iesu in Rome [hereafter ARSI].

² Stanisław Kazimierz Olczak, *Jezuici otrzymujący święcenia z rąk biskupów poznańskich na przełomie XVI–XVII w.* [Jesuits Ordained by the Poznań Bishops in the Late 16th and Early 17th Centuries], „Roczniki Humanistyczne” 31/2 (1983), p. 102.

³ ARSI Pol. 11. *Catalogus triennalis Provinciae Poloniae SJ* (1645); ARSI Pol. 12. *Catalogus triennalis Provinciae Poloniae SJ* (1651); ARSI Pol. 7 I–II. *Catalogus triennalis Provinciae Poloniae SJ* (1599) quotes his birth date as 1576. In ARSI Pol. 8. *Catalogus triennalis Provinciae Poloniae SJ* (1619) we read: “Ingressus Soc(ieta)tem annis ab hinc 24 AD 1595.” This implies he was born around 1571, which is at odds with information about his age found in many other catalogues.

⁴ *Fabricius (Fabrycy, Kowalski) Piotr*, entry in: *Encyklopedia wiedzy o jezuitach na ziemiach Polski i Litwy 1564–1995* [Encyclopaedia of Knowledge about Jesuits in the Territories of Poland and Lithuania, 1564–1995], ed. Ludwik Grzebień, Kraków: Wydział Filozoficzny Towarzystwa Jezusowego, Instytut Kultury Religijnej, Wydawnictwo WAM 1996, p. 150.

⁵ Józef Trypućko, *Katalog księgozbioru Kolegium Jezuitów w Braniewie zachowanego w Bibliotece Uniwersyteckiej w Uppsali* [Catalogue of the Book Collection of the Jesuit Collegium in Braniewo, Preserved at the University Library in Uppsala], Vol. 3. *Indeksy* [Indices], supplem. Michał Spandowski, eds Michał Spandowski, Sławomir Szyller, Warszawa: Biblioteka Narodowa, Uppsala: Uppsala Universitetsbibliotek 2007, p. 126.

⁶ Katarzyna Szczepkowska (ed.), *Powiat sieradzki* [The Sieradz Borough], Warszawa: Państwowy Instytut Sztuki 1953 (*Katalog zabytków sztuki w Polsce* [A Catalogue of Monuments of Art in Poland], Vol. II, bk 10), p. 42.

⁷ *Zadzim*, entry in: *Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich* [A Geographic Dictionary of the Kingdom of Poland and Other Slavic Countries], Vol. 14: *Worowo–Żyżyn*, eds Bronisław Chlebowski et al., Warszawa: Gebethner i Wolff 1895, pp. 255–256.

⁸ Most likely “Fabricius” is a Latinised form of the surname “Kowalski” or “Kowalczyk”. Unfortunately the baptismal certificates from this parish for the year 1575 have not been preserved.

bowiem z wysokiej jakości rzemiosła sukienniczego⁹. Przez tereny te przebiegały również ważne szlaki handlowe, łączące Ruś i Mazowsze ze Śląskiem.

Według źródeł zakonnych Fabricius jeszcze przed wstąpieniem do Towarzystwa Jezusowego uczył się gramatyki i retoryki w jednej z jezuickich szkół¹⁰. Najbardziej prawdopodobnym miejscem jego edukacji był nieodległy od Zadzimia Kalisz, gdzie od lat 80. XVI wieku działało prowadzone przez jezuitów gimnazjum z klasami retoryki i gramatyki. To właśnie w Kaliszu 2 września 1594 roku Melchior Fabricius wstąpił do zakonu jezuitów¹¹. Z całą pewnością przy kolegium kaliskim działała już w tym czasie (co najmniej od 1590 roku) kapela muzyczna; bursa muzyków powstała tam zaś nie później niż w roku 1606¹².

Po wstąpieniu do zakonu Melchior Fabricius odbył dwuletni nowicjat w Krakowie¹³ – ukończył go we wrześniu 1596 roku¹⁴. W trakcie formacji kontynuował naukę retoryki¹⁵, co trwało rok¹⁶. W roku szkolnym 1596/1597 był studentem humaniorów w Jarosławiu¹⁷. Następnie – w 1597 roku – powrócił

ly high quality of cloth-making in the Sieradz district.⁹ The region was crossed by major trade routes which connected Rus', Mazovia, and Silesia.

According to Jesuit sources, before joining the Society of Jesus Melchior Fabricius learned grammar and rhetoric in one of that order's schools.¹⁰ His most likely place of education was Kalisz (situated quite close to Zadzim), where a Jesuit *gymnasium* with classes of grammar and rhetoric operated from the 1580s. It was in Kalisz on 2nd September 1594 that Melchior Fabricius entered the Jesuit order.¹¹ A music ensemble most certainly existed at the Kalisz *collegium* already at that time (from 1590 or before), while a boarding school for musicians opened there not later than 1606.¹²

After joining the order, Fabricius had completed a two-year novitiate in Cracow,¹³ which came to an end in September 1596.¹⁴ During his religious formation he continued to learn rhetoric,¹⁵ completing this study after one year.¹⁶ In the school year of 1596/1597 he studied the humanities in Jarosław.¹⁷ In 1597 he returned to Kalisz, where he took a three-year study in

⁹ Ryszard Rosin, *Historia regionu w okresie przedrozbiorowym*, w: *Województwo sieradzkie: zarys dziejów, obraz współczesny, perspektywy rozwoju*, red. nauk. Waclaw Piotrowski, Łódź: Uniwersytet Łódzki, Sieradz: Urząd Wojewódzki w Sieradzu 1980, s. 92.

¹⁰ ARSI Pol. 7 I–II. *Catalogus triennalis Provinciae Poloniae SJ* (1597): „Studuit in saeculo in Scholis Societatis a Grammatica usque ad Rhetorica inclusive”.

¹¹ ARSI Pol. 11. *Catalogus triennalis Provinciae Poloniae SJ* (1645); ARSI Pol. 12. *Catalogus triennalis Provinciae Poloniae SJ* (1651); ARSI Pol. 43. *Catalogus brevis Provinciae Poloniae SJ* (1596). Z kolei ARSI Pol. 7 I–II. *Catalogus triennalis Provinciae Poloniae SJ* (1597) oraz ARSI Pol. 7 I–II. *Catalogus triennalis Provinciae Poloniae SJ* (1599) jako datę wstąpienia do zakonu podają sierpień 1594 roku.

¹² Jerzy Kochanowicz, *Słownik geograficzny jezuickich burs muzycznych (Materiały)*, Kraków: Wydawnictwo WAM, Wyższa Szkoła Filozoficzno-Pedagogiczna „Ignatianum” 2002 (*Studia i materiały do dziejów jezuitów polskich*, 10/4), s. 55.

¹³ W styczniu 1596 roku odnotowany został w tamtejszym ARSI Pol. 43. *Catalogus brevis Provinciae Poloniae SJ* (1596) w grupie *Novitij Anni* 94.

¹⁴ ARSI Pol. 7 I–II. *Catalogus triennalis Provinciae Poloniae SJ* (1597).

¹⁵ ARSI Pol. 43. *Catalogus brevis Provinciae Poloniae SJ* (1596).

¹⁶ ARSI Pol. 8. *Catalogus triennalis Provinciae Poloniae SJ* (1614). Archiwalia zakonne różnie podają czas zgłębiania retoryki przez Fabriciusa – od 9 miesięcy do 2 lat. Zdecydowana większość źródeł informuje jednak, że nauka ta trwała rok.

¹⁷ ARSI Pol. 43. *Catalogus brevis Provinciae Poloniae SJ* (1597).

⁹ Ryszard Rosin, *Historia regionu w okresie przedrozbiorowym* [History of the Region Before the Partitions], in: *Województwo sieradzkie: zarys dziejów, obraz współczesny, perspektywy rozwoju* [The Sieradz Voivodship: An Outline of History, the Present Day, and Prospects for Development], ed. Waclaw Piotrowski, Łódź: Uniwersytet Łódzki, Sieradz: Urząd Wojewódzki w Sieradzu 1980, p. 92.

¹⁰ ARSI Pol. 7 I–II. *Catalogus triennalis Provinciae Poloniae SJ* (1597): “Studuit in saeculo in Scholis Societatis a Grammatica usque ad Rhetorica inclusive.”

¹¹ ARSI Pol. 11. *Catalogus triennalis Provinciae Poloniae SJ* (1645); ARSI Pol. 12. *Catalogus triennalis Provinciae Poloniae SJ* (1651); ARSI Pol. 43. *Catalogus brevis Provinciae Poloniae SJ* (1596). On the other hand, ARSI Pol. 7 I–II. *Catalogus triennalis Provinciae Poloniae SJ* (1597) and ARSI Pol. 7 I–II. *Catalogus triennalis Provinciae Poloniae SJ* (1599) quote August 1594 as the date of his entering the Jesuit order.

¹² Jerzy Kochanowicz, *Słownik geograficzny jezuickich burs muzycznych (Materiały)* [A Geographical Dictionary of Jesuit Music Boarding Schools (Materials)], Kraków: Wydawnictwo WAM, Wyższa Szkoła Filozoficzno-Pedagogiczna „Ignatianum” 2002 (*Studia i materiały do dziejów jezuitów polskich* [Studies and Materials for the History of the Polish Jesuits], 10/4), p. 55.

¹³ He was listed in the Cracow Jesuit catalogue in January 1596: ARSI Pol. 43. *Catalogus brevis Provinciae Poloniae SJ* (1596), in the group *Novitij Anni* 94.

¹⁴ ARSI Pol. 7 I–II. *Catalogus triennalis Provinciae Poloniae SJ* (1597).

¹⁵ ARSI Pol. 43. *Catalogus brevis Provinciae Poloniae SJ* (1596).

¹⁶ ARSI Pol. 8. *Catalogus triennalis Provinciae Poloniae SJ* (1614). The order's archives variously state that Fabricius studied rhetoric for a period ranging from 9 months to 2 years. However, the vast majority of sources confirm that the study took one year.

¹⁷ ARSI Pol. 43. *Catalogus brevis Provinciae Poloniae SJ* (1597).

do Kalisza, gdzie odbył trzyletnie studia filozoficzne¹⁸, zakończone prawdopodobnie w 1600 roku¹⁹. Najpóźniej w 1601 roku znalazł się w Poznaniu, gdzie przyjął niższe święcenia, być może z rąk Jakuba Brzeźnickiego (suffragana poznańskiego w latach 1586–1604)²⁰. Katalog roczny z 1602 roku poświadcza, że Fabricius nauczał w poznańskim kolegium jako *professor humanitatis*²¹. Stanowisko to pełnił prawdopodobnie przez dwa lata²². W tym samym czasie rozpoczął tamże czteroletnie studia teologiczne, które przypadły na lata 1602–1606²³. Dokumenty zakonne przekazują informacje o dość bogatym życiu muzycznym poznańskich jezuitów już od lat 70. XVI wieku²⁴. Działał tam m.in. znany jezuita kompozytor Jan Brant²⁵.

¹⁸ W ARSI Pol. 43. *Catalogus brevis Provinciae Poloniae SJ* (1598) przy jego nazwisku nie jest wymieniona żadna pełniona w zakonie funkcja, ale zapewne Fabricius odbywał wówczas studia filozoficzne. W sporządzonym również w Kaliszu ARSI Pol. 43. *Catalogus brevis Provinciae Poloniae SJ* (1598) wymieniony jest między *Studiosi Philosophiam*. W ARSI Pol. 43. *Catalogus brevis Provinciae Poloniae SJ* (1599) pojawia się wśród *Auditores Philosophiae 2di Anni*.

¹⁹ Katalog z 1600 roku nie zachował się, jednak zwyczajowy czas odbywania studiów filozoficznych obejmował trzy lata. Jeżeli Fabricius rozpoczął studia filozoficzne w roku szkolnym 1597/1598, to z dużym prawdopodobieństwem ukończył je w roku szkolnym 1599/1600.

²⁰ Krzysztof Rafał Prokop, *Gnieźnieńska „genealogia” biskupów ziem polsko-litewsko-ruskich. Wokół Prałatów i kanoników katedry metropolitalnej gnieźnieńskiej Jana Korytkowskiego*, „Ecclesia. Studia z Dziejów Wielkopolski” 9 (2014), s. 59; Stanisław Kazimierz Olczak, *op. cit.*, s. 86. W latach 1598–1619 święceń w Poznaniu udzielał również Wawrzyniec Goślicki, być może zatem to on wyświęcił Fabriciusa w 1601 roku.

²¹ ARSI Pol. 7 I–II. *Catalogus triennalis Provinciae Poloniae SJ* (1602).

²² ARSI Pol. 8. *Catalogus triennalis Provinciae Poloniae SJ* (1606) przekazuje, że Melchior Fabricius „docuit in Humani(ora) annis duobus”. Nie wiadomo jednak, w których latach – poza wzmiankowanym w poprzednim katalogu 1602 roku (za rok 1601/1602 lub 1602/1603) – nauczał. Być może był to kolejny po wspomnianym, rok szkolny 1602/1603 lub 1603/1604.

²³ W ARSI Pol. 43. *Catalogus brevis Provinciae Poloniae SJ* (1602) wyliczony jest pośród *Theologi 1 anni*. Z kolei w ARSI Pol. 43. *Catalogus brevis Provinciae Poloniae SJ* (1604–1605) jego nazwisko widnieje w grupie *Theologi Tertii anni*. Jako student teologii wymieniany jest także w kolejnym katalogu rocznym z Poznania ARSI Pol. 43. *Catalogus brevis Provinciae Poloniae SJ* (1605–1606).

²⁴ *Poznań*, hasło w: *Encyklopedia wiedzy o jezuitach na ziemiach Polski i Litwy...*, *op. cit.*, s. 535.

²⁵ Zygmunt Szweykowski, *Jan Brant (1554–1602) i jego nowo odkryta twórczość muzyczna. Z muzycznych poszukiwań w Szwecji (III)*, „Muzyka” 27/2 (1973), s. 47–50; Jerzy Kochanowicz, *Słownik geograficzny jezuitkich burs muzycznych (Materiały)*, *op. cit.*, s. 187.

philosophy¹⁸, completed probably in 1600.¹⁹ Not later than in 1601 he came to Poznań, where he received the minor orders, possibly from Jakub Brzeźnicki (suffragan bishop of Poznań in 1586–1604).²⁰ The annual catalogue for 1602 confirms that he taught at the Poznań *collegium* as *professor humanitatis*,²¹ a post he most likely held for two years.²² In the same period he took up a four-year study in theology (1602–1606).²³ Jesuit documents confirm a rather rich music life in the Poznań Jesuit circles from the 1570s onward.²⁴ The well-known Jesuit composer Jan Brant was also active there.²⁵

¹⁸ In ARSI Pol. 43. *Catalogus brevis Provinciae Poloniae SJ* (1598) no specific function is listed next to his name; most likely Fabricius was taking his philosophy studies in that period. ARSI Pol. 43. *Catalogus brevis Provinciae Poloniae SJ* (1598), likewise compiled in Kalisz, lists him among the *Studiosi Philosophiam*. In ARSI Pol. 43. *Catalogus brevis Provinciae Poloniae SJ* (1599) he appears among the *Auditores Philosophiae 2di Anni*.

¹⁹ The catalogue of 1600 has not survived; nevertheless, philosophy studies customarily took three years. If Fabricius took them up in 1597/1598, he most likely completed them in the school year of 1599/1600.

²⁰ Krzysztof Rafał Prokop, *Gnieźnieńska „genealogia” biskupów ziem polsko-litewsko-ruskich. Wokół Prałatów i kanoników katedry metropolitalnej gnieźnieńskiej Jana Korytkowskiego* [The Gniezno “Genealogy” of Bishops of the Polish-Lithuanian-Ruthenian Districts. Concerning The Prelates and Canons of the Metropolitan Cathedral in Gniezno by Jan Korytkowski], “Ecclesia. Studia z Dziejów Wielkopolski” 9 (2014), p. 59; Stanisław Kazimierz Olczak, *op. cit.*, p. 86. Another bishop who administered holy orders in 1598–1619 in Poznań was Wawrzyniec Goślicki, and it may have been he who ordained Fabricius in 1601.

²¹ ARSI Pol. 7 I–II. *Catalogus triennalis Provinciae Poloniae SJ* (1602).

²² ARSI Pol. 8. *Catalogus triennalis Provinciae Poloniae SJ* (1606) informs us that Melchior Fabricius “docuit in Humani(ora) annis duobus.” The exact dates when he taught the humanities are unknown, though the above-mentioned catalogue lists 1602 (standing for 1601/1602 or 1602/1603). The second school year may have been the successive one: 1602/1603 or 1603/1604.

²³ ARSI Pol. 43. *Catalogus brevis Provinciae Poloniae SJ* (1602) lists him among the *Theologi 1 anni*, while ARSI Pol. 43. *Catalogus brevis Provinciae Poloniae SJ* (1604–1605) – among the *Theologi Tertii anni*. He is also mentioned as a student of theology in the Poznań catalogue for the following year, namely: ARSI Pol. 43. *Catalogus brevis Provinciae Poloniae SJ* (1605–1606).

²⁴ *Poznań*, entry in: *Encyklopedia wiedzy o jezuitach na ziemiach Polski i Litwy...*, *op. cit.*, p. 535.

²⁵ Zygmunt Szweykowski, *Jan Brant (1554–1602) i jego nowo odkryta twórczość muzyczna. Z muzycznych poszukiwań w Szwecji (III)* [Jan Brant (1554–1602) and His Newly Discovered Music Works. From Music Research in Sweden (III)], “Muzyka” 27/2 (1973), pp. 47–50; Jerzy Kochanowicz, *Słownik geograficzny jezuitkich burs muzycznych (Materiały)*, *op. cit.*, 10/4, p. 187.

Okres studiów Fabriciusa przypadł na czas trudny dla jezuitów poznańskich, w 1604 roku wybuchła tam bowiem zaraza²⁶. Dzięki pomocy Wawrzyńca Goślickiego (biskupa poznańskiego w latach 1601–1607)²⁷ studenci teologii schronili się w niedalekim Wągrowcu, aby kontynuować naukę²⁸. Fabricius mógł więc zetknąć się tam osobiście z Adamem z Wągrowca, cysterskim organistą i kompozytorem²⁹. 1 września 1604 roku zaraza dotarła jednak do Wągrowca, w wyniku czego Melchior wraz z innymi studentami wyruszył do Sławna. W 1605 roku – ze względu na wciąż trwającą epidemię – studenci teologii przebywali jakiś czas w Piekarach w powiecie poznańskim³⁰.

Nazwisko Fabriciusa pojawia się następnie w katalogu rocznym z Jarosławia, gdzie odbywał trzecią probację zakonną³¹. Przy tamtejszym kolegium św. Jana działała już prężnie bursa ubogich, w jarosławskim gimnazjum wystawiano zaś spektakle teatralne z muzyką³². Jeszcze w 1608 roku jezuita znalazł się w Lublinie, obejmując stanowiska *lector casuum* oraz prefekta sodalicii mniejszej gimnazjalistów³³. Przy lubelskim kolegium od 1600 roku funkcjonowała jedna z największych burs muzycznych w ówczesnej Rzeczypospolitej³⁴, przy bursie tej działała zaś kapela, występująca w kościele i w prywatnych posiadłościach szlacheckich, angażująca się także w spektakle jezuickiego teatru szkolnego³⁵.

W 1609 roku Fabricius udał się do Lwowa, gdzie przebywał co najmniej do czerwca 1611 roku³⁶. Kolegium lwowskie powstało niewiele wcześniej, bowiem

The period of Fabricius' studies was difficult for the Poznań Jesuits owing to an epidemic that broke out in 1604.²⁶ Thanks to the support of Wawrzyniec Goślicki (bishop of Poznań in 1601–1607)²⁷ students of theology found refuge in the nearby Wągrowiec, where they continued their education.²⁸ In that town Fabricius may have made the personal acquaintance of Adam of Wągrowiec, a Cistercian composer and organist.²⁹ The epidemic reached Wągrowiec as well, however (on 1st September 1604), which forced Fabricius and other students to move to Sławno. In 1605 the continuing epidemic detained the theology students for some time in Piekary (Poznań borough).³⁰

Fabricius' surname subsequently appears in an annual catalogue from Jarosław, where he made his third probation.³¹ A boarding school for poor students functioned actively at that time at the town's St John's *collegium*, while the *gymnasium* staged theatrical spectacles with music.³² In 1608 Fabricius already found himself in Lublin, where he took up the posts of *lector casuum* and the prefect of the *gymnasium* students' minor sodality.³³ From 1600 one of the old Polish-Lithuanian Commonwealth's largest music boarding schools operated at the Lublin *collegium*;³⁴ it had its own ensemble which performed both in the church and in the private manors of noblemen, as well as taking part in the spectacles of the Jesuit school theatre.³⁵

In 1609 Fabricius travelled to Lwów (now Lviv), where he stayed until June 1611 or later.³⁶ The Lwów

²⁶ Ludwik Grzebień, Jacek Wiesiołowski (oprac.), *Kronika jezuitów poznańskich (młodsza)*, t. I: 1570–1563, Poznań: Wydawnictwo Miejskie 2004, s. 155.

²⁷ <http://www.catholic-hierarchy.org/bishop/bgoslick.html> [dostęp: 16.05.2018].

²⁸ Ludwik Grzebień, Jacek Wiesiołowski, *op. cit.*, s. 155.

²⁹ Zob. Irena Bieńkowska, Mirosław Perz, *Adam z Wągrowca SOCist (†1629). Utwory organowe z intawolatury żmudzkiej (Ms Lt-Vn 105-67)*, Warszawa: Neriton 1999.

³⁰ Ludwik Grzebień, Jacek Wiesiołowski, *op. cit.*, s. 161.

³¹ ARSI Pol. 43. *Catalogus brevis Provinciae Poloniae SJ* (1608).

³² Jerzy Kochanowicz, *Encyklopedia wiedzy o jezuitach na ziemiach Polski i Litwy...*, *op. cit.*, s. 242–243.

³³ ARSI Pol. 43. *Catalogus brevis Provinciae Poloniae SJ* (1608).

³⁴ Jerzy Kochanowicz, *Słownik geograficzny jezuickich burs...*, *op. cit.*, s. 134.

³⁵ *Lublin*, hasło w: *Encyklopedia wiedzy o jezuitach na ziemiach Polski i Litwy...*, *op. cit.*, s. 374.

³⁶ ARSI Pol. 8. *Catalogus triennalis Provinciae Poloniae SJ* (1611).

²⁶ Ludwik Grzebień, Jacek Wiesiołowski (eds), *Kronika jezuitów poznańskich (młodsza)* [The (Younger) Chronicle of the Poznań Jesuits] Vol. I: 1570–1563, Poznań: Wydawnictwo Miejskie 2004, p. 155.

²⁷ <http://www.catholic-hierarchy.org/bishop/bgoslick.html> [accessed: 16.05.2018].

²⁸ Ludwik Grzebień, Jacek Wiesiołowski, *op. cit.*, p. 155.

²⁹ Cf. Irena Bieńkowska, Mirosław Perz, *Adam z Wągrowca SOCist (†1629). Utwory organowe z intawolatury żmudzkiej (Ms Lt-Vn 105-67)* [Adam of Wągrowiec, SOCist (d. 1629). Organ Pieces from the Samogitian Intavolatura of Kražiai (Ms Lt-Vn 105-67)], Warszawa: Neriton 1999.

³⁰ Ludwik Grzebień, Jacek Wiesiołowski, *op. cit.*, p. 161.

³¹ ARSI Pol. 43. *Catalogus brevis Provinciae Poloniae SJ* (1608).

³² Jerzy Kochanowicz, *Encyklopedia wiedzy o jezuitach na ziemiach Polski i Litwy...*, *op. cit.*, pp. 242–243.

³³ ARSI Pol. 43. *Catalogus brevis Provinciae Poloniae SJ* (1608).

³⁴ Jerzy Kochanowicz, *Słownik geograficzny jezuickich burs...*, *op. cit.*, p. 134.

³⁵ *Lublin*, entry in: *Encyklopedia wiedzy o jezuitach na ziemiach Polski i Litwy...*, *op. cit.*, p. 374.

³⁶ ARSI Pol. 8. *Catalogus triennalis Provinciae Poloniae SJ* (1611).

w 1607 roku³⁷. Jezuita nauczał tam retoryki³⁸, sprawował też funkcję *praefectus lectorum ad mensam*³⁹. W podobnym czasie (1608/1609, 1614/1615, 1616–1618) działał we lwowskim kolegium niejaki Albertus Fabricius, pełniący tam funkcję *professor humanitatis* oraz *praefectus scholarum*⁴⁰. Zbieżność nazwisk może być jednak zupełnie przypadkowa.

Katalog roczny z początku 1612 roku z Kamieńca Podolskiego podaje, że Melchior Fabricius piastował tam funkcje *praefectus scholarum*, *lector casuum conscientiae* oraz *consultor*⁴¹. W Kamieńcu działała wówczas zaledwie stacja misyjna (od 1608 roku); dopiero w 1614 roku ufundowano tam kolegium⁴². Do praktyki dydaktycznej jezuita powrócił w Poznaniu (1613/1614), gdzie przez rok nauczał retoryki⁴³. Pełnił tam także funkcje spowiednika świeckich oraz korektora lektorów⁴⁴. W sporządzonym w tym kolegium w 1614 roku *catalogus secundus* predyspozycje Fabriciusa oceniono jako średnie lub dobre; dostrzeżono też talent pedagogiczny jezuitę⁴⁵. Jeszcze w 1614 roku znalazł się on ponownie w Lublinie, gdzie do 1615 roku piastował stanowisko *professor casuum*⁴⁶. 12 kwietnia 1615 roku przyjął tam śluby zakonne przed prowincjałem Stanisławem Gawrońskim jako *coadiutor spiritualis* (FIG. 2)⁴⁷.

collegium had only been founded two years earlier, in 1607.³⁷ Apart from teaching rhetoric there,³⁸ he held the function of *praefectus lectorum ad mensam*.³⁹ In more or less the same period (1608/1609, 1614/1615, 1616–1618) one Albertus Fabricius was a *professor humanitatis* and *praefectus scholarum* at the Lwów *collegium*.⁴⁰ However, the fact that the two Jesuits' Latin surnames were the same may have been accidental.

The annual catalogue from Kamieniec Podolski (now Kamianets-Podilskyi), compiled early in 1612, informs us that Melchior Fabricius was the *praefectus scholarum*, *lector casuum conscientiae*, and *consultor* there.⁴¹ That city only had a Jesuit missionary outpost (from 1608) at that time, and a *collegium* was only established there in 1614.⁴² Fabricius resumed his didactic duties in Poznań, teaching rhetoric in that city for a year (1613/1614).⁴³ He was also a laypersons' confessor and the lecturers' corrector.⁴⁴ A *catalogus secundus* compiled at that *collegium* in 1614 assessed his predispositions as average or good; his teaching talent was also recognised.⁴⁵ Already in 1614 he was back in Lublin, where from 1615 he held the post of *professor casuum*.⁴⁶ On 12th April 1615 he took the vows as a Jesuit *coadiutor spiritualis* in the presence of Stanisław Gawroński, the provincial superior (FIG. 2).⁴⁷

³⁷ Lwów, hasło w: *Encyklopedia wiedzy o jezuitach na ziemiach Polski i Litwy...*, op. cit., s. 378.

³⁸ Jako profesor retoryki zostaje on określony w sporządzonych we Lwowie: ARSI Pol. 43. *Catalogus brevis Provinciae Poloniae SJ* (1609) oraz ARSI Pol. 43. *Catalogus brevis Provinciae Poloniae SJ* (1610).

³⁹ ARSI Pol. 43. *Catalogus brevis Provinciae Poloniae SJ* (1609).

⁴⁰ Grzegorz Łuszczak, *Nauczyciele i wychowawcy szkół jezuickich we Lwowie 1608–1773*, Kraków: Wydawnictwo WAM, Wyższa Szkoła Filozoficzno-Pedagogiczna „Ignatianum” 2010 (*Studia i materiały do dziejów jezuitów polskich*, 17), s. 45–50.

⁴¹ ARSI Pol. 43. *Catalogus brevis Provinciae Poloniae SJ* (1612).

⁴² Kamieniec Podolski, hasło w: *Encyklopedia wiedzy o jezuitach na ziemiach Polski i Litwy...*, op. cit., s. 263.

⁴³ Fabricius jest określony jako *Professor Rhetoricae* w ARSI Pol. 43. *Catalogus brevis Provinciae Poloniae SJ* oraz ARSI Pol. 43. *Catalogus brevis Provinciae Poloniae SJ* (1614).

⁴⁴ ARSI Pol. 43. *Catalogus brevis Provinciae Poloniae SJ* (1613).

⁴⁵ ARSI Pol. 8. *Catalogus triennalis Provinciae Poloniae SJ* (1614) podaje: „Mediocris ingenij et iudicij, prudentiae et experientiae rerum insigne. In litteris mediocriter profecit. Complexionis melancholice. Habet talentum ad docendum in scholibus si pando eset excitator”.

⁴⁶ ARSI Pol. 43. *Catalogus brevis Provinciae Poloniae SJ* (1615).

⁴⁷ ARSI Germ. 61. *Coad. Spirit.* (1615): „Ego Melchior Fabricius promitto Omnipotenti DEO coram eius Virgine Matre, et tota coelesti curia, et tibi R. Patri Stanislao Gawronski Provinciali Poloniae, Vice Praepositi Generalis Societatis Jesu et Successorum

³⁷ Lwów, entry in: *Encyklopedia wiedzy o jezuitach na ziemiach Polski i Litwy...*, op. cit., p. 378.

³⁸ He is referred to as a professor of rhetoric in ARSI Pol. 43. *Catalogus brevis Provinciae Poloniae SJ* (1609), compiled in Lwów, and in ARSI Pol. 43. *Catalogus brevis Provinciae Poloniae SJ* (1610).

³⁹ ARSI Pol. 43. *Catalogus brevis Provinciae Poloniae SJ* (1609).

⁴⁰ Grzegorz Łuszczak, *Nauczyciele i wychowawcy szkół jezuickich we Lwowie 1608–1773* [Jesuit School Teachers and Prefects in Lwów, 1608–1773], Kraków: Wydawnictwo WAM, Wyższa Szkoła Filozoficzno-Pedagogiczna „Ignatianum” 2010 (*Studia i materiały do dziejów jezuitów polskich* [Studies and Materials for the History of the Polish Jesuits], 17), pp. 45–50.

⁴¹ ARSI Pol. 43. *Catalogus brevis Provinciae Poloniae SJ* (1612).

⁴² Kamieniec Podolski, entry in: *Encyklopedia wiedzy o jezuitach na ziemiach Polski i Litwy...*, op. cit., p. 263.

⁴³ Fabricius is referred to as *Professor Rhetoricae* in ARSI Pol. 43. *Catalogus brevis Provinciae Poloniae SJ* and ARSI Pol. 43. *Catalogus brevis Provinciae Poloniae SJ* (1614).

⁴⁴ ARSI Pol. 43. *Catalogus brevis Provinciae Poloniae SJ* (1613).

⁴⁵ ARSI Pol. 8. *Catalogus triennalis Provinciae Poloniae SJ* (1614) states: “Mediocris ingenij et iudicij, prudentiae et experientiae rerum insigne. In litteris mediocriter profecit. Complexionis melancholice. Habet talentum ad docendum in scholibus si pando eset excitator”.

⁴⁶ ARSI Pol. 43. *Catalogus brevis Provinciae Poloniae SJ* (1615).

⁴⁷ ARSI Germ. 61. *Coad. Spirit.* (1615): “Ego Melchior Fabricius promitto Omnipotenti DEO coram eius Virgine Matre, et tota coelesti curia, et tibi R. Patri Stanislao Gawronski Provinciali Po-

Od początku 1616 roku do 1620 roku katalogi roczne i trzyletnie potwierdzają obecność Fabriciusa we Lwowie⁴⁸. W ciągu tych czterech lat piastował różne funkcje: *professor casuum*, *consultor*, *praefectus scholarum*, *professor theologiae moralis*, *domi director* czy *confessarius congregationis maior*. W tym czasie przy lwowskim kolegium z całą pewnością działała już kapela szkolna⁴⁹. W 1620 roku, w związku z oblężeniem miasta przez Tatarów, jezuita opuścił Lwów i udał się do Rawy Mazowieckiej, gdzie przebywał prawdopodobnie około roku⁵⁰. Jego nazwisko pojawia się następnie w katalogu rocznym z 1622 roku z Jarosławia, gdzie pracował jako *professor casuum*, *resolutor* oraz *consultor*. W tym też roku ponownie znalazł się w Krakowie – w domu profesów przy kościele św. Barbary i mieszkał tu co najmniej do początku 1623 roku⁵¹. Pełnił tam funkcje ojca duchownego i spowiednika, w źródłach jest wymieniany jako *corrector lectorum* i *casuum resolutor*⁵². Jego nazwisko pojawia się następnie w katalogu trzyletnim z 1625 roku z Grudziądza⁵³. W części *catalogus primus* jezuita określony jest jako *domus superior* i *concionator ordinarius*⁵⁴. Do Grudziądza przybył jednak prawdopodobnie wcześniej; wedle jednego z katalogów miał on tam pełnić funkcję superiora co najmniej półtora roku (według innego katalogu – nawet dwa lata)⁵⁵. Informacja ta kłóci się jednak z innymi przekazami, wedle których funkcję tę pełnili w tym czasie Grzegorz Nurzyński (1622–1623) i Wojciech Libanowicz (1623–1626)⁵⁶. Warto zaznaczyć, iż kolegium jezuickie w Grudziądzu

eius locum Dei tenenti: perpetuam Paupertatem Castitatem et Obedientiam; et secundum eam peculiarem curam circa puorum eruditionem: iuxta modum in litteris Apostolicis, et Constitutionibus dictis Societatis expressum. Lublini in Ecclesia Collegij 12. Aprilis 1615. Melchior Fabricius”.

⁴⁸ ARSI Pol. 43. *Catalogus brevis Provinciae Poloniae SJ* (1616); ARSI Pol. 43. *Catalogus brevis Provinciae Poloniae SJ* (1618); ARSI Pol. 43. *Catalogus brevis Provinciae Poloniae SJ* (1619); ARSI Pol. 8. *Catalogus triennalis Provinciae Poloniae SJ* (1619); ARSI Pol. 43. *Catalogus brevis Provinciae Poloniae SJ* (1620).

⁴⁹ Jerzy Kochanowicz, *Słownik geograficzny jezuickich burs...*, *op. cit.*, s. 139.

⁵⁰ ARSI Pol. 43. *Catalogus brevis Provinciae Poloniae SJ* (1621).

⁵¹ ARSI Pol. 8. *Catalogus triennalis Provinciae Poloniae SJ* (1622); ARSI Pol. 43. *Catalogus brevis Provinciae Poloniae SJ* (1623).

⁵² ARSI Pol. 43. *Catalogus brevis Provinciae Poloniae SJ* (1623).

⁵³ ARSI Pol. 9. *Catalogus triennalis Provinciae Poloniae SJ* (1625).

⁵⁴ *Ibid.*

⁵⁵ ARSI Pol. 11. *Catalogus triennalis Provinciae Poloniae SJ* (1649).

⁵⁶ Grudziądz, hasło w: *Encyklopedia wiedzy o jezuitach na ziemiach Polski i Litwy...*, *op. cit.*, s. 199.

From the beginning of 1616 until 1620 annual and triennial catalogues confirm Fabricius' presence in Lwów.⁴⁸ During those four years, he held such posts as *professor casuum*, *consultor*, *praefectus scholarum*, *professor theologiae moralis*, *domi director*, and *confessarius congregationis maior*. A school ensemble most certainly had been founded at the Lwów *collegium* by that time.⁴⁹ When Lwów was besieged by the Tatars in 1620, Fabricius left the city and spent most likely about a year in Rawa Mazowiecka.⁵⁰ We further find his name in the annual catalogue for 1622 from Jarosław, where he was a *professor casuum*, *resolutor*, and *consultor*. In the same year he came to Cracow again, where he lived at the *professes'* house by St Barbara's Church until at least the early 1623,⁵¹ acting as *pater spiritualis* and confessor there; he is also listed as *corrector lectorum* and *casuum resolutor*.⁵² His name is subsequently mentioned in the triennial catalogue from Grudziądz, compiled in 1625,⁵³ where in the *catalogus primus* he is described as *domus superior* and *concionator ordinarius*.⁵⁴ He had probably arrived in Grudziądz at an earlier date, since one of the catalogues inform us that he was a superior there for at least one and a half years (or two years according to another catalogue).⁵⁵ This is contradicted, however, by other sources, which state that the post was held at that time by Grzegorz Nurzyński (1622–1623) and Wojciech Libanowicz (1623–1626).⁵⁶ Importantly, the

loniae, Vice Praepositi Generalis Societatis Jesu et Successorum eius locum Dei tenenti: perpetuam Paupertatem Castitatem et Obedientiam; et secundum eam peculiarem curam circa puorum eruditionem: iuxta modum in litteris Apostolicis, et Constitutionibus dictis Societatis expressum. Lublini in Ecclesia Collegij 12. Aprilis 1615. Melchior Fabricius”.

⁴⁸ ARSI Pol. 43. *Catalogus brevis Provinciae Poloniae SJ* (1616); ARSI Pol. 43. *Catalogus brevis Provinciae Poloniae SJ* (1618); ARSI Pol. 43. *Catalogus brevis Provinciae Poloniae SJ* (1619); ARSI Pol. 8. *Catalogus triennalis Provinciae Poloniae SJ* (1619); ARSI Pol. 43. *Catalogus brevis Provinciae Poloniae SJ* (1620).

⁴⁹ Jerzy Kochanowicz, *Słownik geograficzny jezuickich burs...*, *op. cit.*, p. 139.

⁵⁰ ARSI Pol. 43. *Catalogus brevis Provinciae Poloniae SJ* (1621).

⁵¹ ARSI Pol. 8. *Catalogus triennalis Provinciae Poloniae SJ* (1622); ARSI Pol. 43. *Catalogus brevis Provinciae Poloniae SJ* (1623).

⁵² ARSI Pol. 43. *Catalogus brevis Provinciae Poloniae SJ* (1623).

⁵³ ARSI Pol. 9. *Catalogus triennalis Provinciae Poloniae SJ* (1625).

⁵⁴ *Ibid.*

⁵⁵ ARSI Pol. 11. *Catalogus triennalis Provinciae Poloniae SJ* (1649).

⁵⁶ Grudziądz, entry in: *Encyklopedia wiedzy o jezuitach na ziemiach Polski i Litwy...*, *op. cit.*, p. 199.

w tamtym czasie dopiero zaczynało rozwijać swoją działalność, powstało bowiem w 1623 roku⁵⁷. Prawdopodobnie właśnie w trakcie pobytu Fabriciusa w Grudziądzu skrytór tabulatury pelplińskiej sporządził kopię jedy- nego znanego utworu tego jezuitę, *Magnificat primi toni*.

W 1626 roku jego nazwisko po raz kolejny pojawia się w katalogu rocznym z Poznania, gdzie pełnił funkcję *professor casuum*⁵⁸. Około 1627 roku ponownie znalazł się we Lwowie, gdzie przebywał co najmniej do września 1629 roku⁵⁹. Pełnił tam następujące funkcje: *professor casuum*, *corrector lectorum*, *resolutor*, *confessarius congregationis maioris*, *consultor*, *praefectus congregationis*⁶⁰. Po opuszczeniu Lwowa udał się na około rok do Jarosławia, gdzie piastował stanowiska *professor casuum*, *resolutor*, *consultor* oraz *praefectus congregationis*⁶¹.

We wrześniu 1631 roku nazwisko Fabricius pojawia się w katalogu rocznym z Łucka⁶², gdzie przebywał do 1633 roku⁶³. Był tam spowiednikiem i ojcem duchownym; ponadto pełnił funkcje: *casuum resolutor*, *monitor* i *praefectus congregationis civium*⁶⁴. Co najmniej od 1615 roku w Łucku funkcjonowała bursa muzyczna, o której działalności nie mamy jednak prawie żadnych informacji⁶⁵. Jeszcze w 1633 roku jezuita znalazł się w Kamieńcu, o czym wspomina tamtejszy katalog roczny⁶⁶. Przebywał tam prawdopodobnie niecały rok, pełniąc funkcje: *pater spiritualis*, *monitor*, *professor casuum*, *praefectus scholarum* oraz *consultor*.

Na kolejne lata trafił on ponownie do Rawy, gdzie jego obecność poświadczona jest przez katalogi z lat 1634–1639⁶⁷. Fabricius pełnił w Rawie następujące

Jesuit *collegium* in Grudziądz was founded in 1623 and was only beginning its operations.⁵⁷ It was most likely during Fabricius' stay there that the scribe who compiled the Pelplin tablature entered a copy of that Jesuit's only known composition, *Magnificat primi toni*, in the manuscript.

In 1626 his name recurs in an annual catalogue from Poznań, as *professor casuum*.⁵⁸ Around 1627 he returned to Lwów, where he stayed until at least September 1629,⁵⁹ holding such posts as *professor casuum*, *corrector lectorum*, *resolutor*, *confessarius congregationis maioris*, *consultor*, and *praefectus congregationis*.⁶⁰ On leaving Lwów he spent about a year in Jarosław, working as a *professor casuum*, *resolutor*, *consultor*, and *praefectus congregationis*.⁶¹

In September 1631 Fabricius' surname appears in an annual catalogue from Łuck (now Lutsk),⁶² where he worked until 1633⁶³ as *pater spiritualis*, *confessarius*, as well as *casuum resolutor*, *monitor*, and *praefectus congregationis civium*.⁶⁴ A music boarding school had existed in Łuck from 1615 or earlier, though we have very little information about its activity.⁶⁵ Already in 1633 Fabricius found himself again in Kamieniec, as the local annual catalogue informs us,⁶⁶ and stayed there probably for a little less than a year as *pater spiritualis*, *monitor*, *professor casuum*, *praefectus scholarum*, and *consultor*.

The following years he spent in Rawa, where his presence is confirmed by catalogues from 1634–1639.⁶⁷ His posts in that town were those of *pater*

⁵⁷ Jerzy Kochanowicz, *Słownik geograficzny jezuickich burs muzycznych...*, *op. cit.*, s. 36–38.

⁵⁸ ARSI Pol. 43. *Catalogus brevis Provinciae Poloniae SJ* (1626).

⁵⁹ ARSI Pol. 43. *Catalogus brevis Provinciae Poloniae SJ* (1627); ARSI Pol. 9. *Catalogus triennalis Provinciae Poloniae SJ* (1628); ARSI Pol. 43. *Catalogus brevis Provinciae Poloniae SJ* (1629).

⁶⁰ ARSI Pol. 43. *Catalogus brevis Provinciae Poloniae SJ* (1627); *Catalogus brevis Provinciae Poloniae SJ* (1629).

⁶¹ ARSI Pol. 43. *Catalogus brevis Provinciae Poloniae SJ* (1630).

⁶² ARSI Pol. 43. *Catalogus brevis Provinciae Poloniae SJ* (1631).

⁶³ ARSI Pol. 43. *Catalogus brevis Provinciae Poloniae SJ* (1632); ARSI Pol. 9. *Catalogus triennalis Provinciae Poloniae SJ* (1633).

⁶⁴ ARSI Pol. 43. *Catalogus brevis Provinciae Poloniae SJ* (1631); ARSI Pol. 43. *Catalogus brevis Provinciae Poloniae SJ* (1632).

⁶⁵ Jerzy Kochanowicz, *Słownik geograficzny jezuickich burs...*, *op. cit.*, s. 149.

⁶⁶ ARSI Pol. 43. *Catalogus brevis Provinciae Poloniae SJ* (1633).

⁶⁷ ARSI Pol. 43. *Catalogus brevis Provinciae Poloniae SJ* (1634); ARSI Pol. 43. *Catalogus brevis Provinciae Poloniae SJ* (1636); ARSI Pol. 10. *Catalogus triennalis Provinciae Poloniae SJ* (1636); ARSI Pol. 43. *Catalogus brevis Provinciae Poloniae SJ* (1638); ARSI Pol. 10. *Catalogus triennalis Provinciae Poloniae SJ* (1639).

⁵⁷ Jerzy Kochanowicz, *Słownik geograficzny jezuickich burs muzycznych...*, *op. cit.*, pp. 36–38.

⁵⁸ ARSI Pol. 43. *Catalogus brevis Provinciae Poloniae SJ* (1626).

⁵⁹ ARSI Pol. 43. *Catalogus brevis Provinciae Poloniae SJ* (1627); ARSI Pol. 9. *Catalogus triennalis Provinciae Poloniae SJ* (1628); ARSI Pol. 43. *Catalogus brevis Provinciae Poloniae SJ* (1629).

⁶⁰ ARSI Pol. 43. *Catalogus brevis Provinciae Poloniae SJ* (1627); *Catalogus brevis Provinciae Poloniae SJ* (1629).

⁶¹ ARSI Pol. 43. *Catalogus brevis Provinciae Poloniae SJ* (1630).

⁶² ARSI Pol. 43. *Catalogus brevis Provinciae Poloniae SJ* (1631).

⁶³ ARSI Pol. 43. *Catalogus brevis Provinciae Poloniae SJ* (1632); ARSI Pol. 9. *Catalogus triennalis Provinciae Poloniae SJ* (1633).

⁶⁴ ARSI Pol. 43. *Catalogus brevis Provinciae Poloniae SJ* (1631); ARSI Pol. 43. *Catalogus brevis Provinciae Poloniae SJ* (1632).

⁶⁵ Jerzy Kochanowicz, *Słownik geograficzny jezuickich burs...*, *op. cit.*, p. 149.

⁶⁶ ARSI Pol. 43. *Catalogus brevis Provinciae Poloniae SJ* (1633).

⁶⁷ ARSI Pol. 43. *Catalogus brevis Provinciae Poloniae SJ* (1634); ARSI Pol. 43. *Catalogus brevis Provinciae Poloniae SJ* (1636); ARSI Pol. 10. *Catalogus triennalis Provinciae Poloniae SJ* (1636); ARSI Pol. 43. *Catalogus brevis Provinciae Poloniae SJ* (1638); ARSI Pol. 10. *Catalogus triennalis Provinciae Poloniae SJ* (1639).

funkcje: *pater spiritualis*, *monitor*, *professor casuum*, *praefectus scholarum*, *consultor*, *confessarius collegii*, *resolutor casuum*. Zachowany *catalogus secundus* z 1636 roku pozytywnie określa kwalifikacje moralne i intelektualne Fabriciusa; podkreślony zostaje jego talent duszpasterski i zdolności pedagogiczne⁶⁸. *Catalogus primus* z 1639 roku wspomina zaś o pogarszającym się już zdrowiu 64-letniego wówczas jezuitę⁶⁹. Kolejne sześć lat życia Fabricius spędził w Przemyślu, co poświadczają katalogi z lat 1641–1647⁷⁰. Pełnił tam następujące funkcje: *pater spiritualis*, *confessarius domus*, *monitor* oraz *operarius*. Pierwsze wzmianki o muzyce w kręgu przemyskich jezuitów pochodzą z drugiej dekady XVII wieku⁷¹, istnienie w tym ośrodku bursy muzycznej potwierdzają jednak dopiero dokumenty z 1649 roku.

Ostatnie lata życia (1647–1653) Melchior Fabricius spędził w Brześciu Litewskim⁷², gdzie piastował następujące funkcje: *pater spiritualis*, *monitor* oraz *confessarius*⁷³. W zachowanej części *catalogus secundus* z katalogu trzyletniego z 1649 roku jego kwalifikacje moralne i intelektualne w większości ocenione są

spiritualis, *monitor*, *professor casuum*, *praefectus scholarum*, *consultor*, *confessarius collegii*, and *resolutor casuum*. A surviving *catalogus secundus* of 1636 gives a positive assessment of his moral and intellectual qualifications, as well as stressing his talent for pastoral care and teaching abilities.⁶⁸ The *Catalogus primus* of 1639 confirms that the 64-year-old Jesuit's health was deteriorating.⁶⁹ He spent the next six years of his life in Przemyśl, where he is listed in catalogues for 1641–1647⁷⁰ as *pater spiritualis*, *confessarius domus*, *monitor*, and *operarius*. The first mentions of Przemyśl Jesuits' music activity come from the 1610s,⁷¹ but the existence of a music boarding school there is only confirmed in documents from 1649.

Melchior Fabricius spent the last years of his life (1647–1653) in Brześć Litewski (now Brest),⁷² where he was a *pater spiritualis*, *monitor*, and *confessarius*.⁷³ The surviving *catalogus secundus* of a triennial catalogue from 1649 mostly gives him a positive moral

⁶⁸ ARSI Pol. 10. *Catalogus triennalis Provinciae Poloniae SJ* (1636): „Ingenium: bonum; Iudicium: bonum; Prudentia: mediocris; Experientia rerum: mediocris; Profectus in literis: bonus; Naturalis complexio: Melancholica cholericum iuncta; Talenta per Ministerij habet: Potest legere Casus Controversias, Humaniora operarius bonus”.

⁶⁹ ARSI Pol. 10. *Catalogus triennalis Provinciae Poloniae SJ* (1639): „P. Melchior Fabricius, Maior Polonus, Annorum 64, Vires Infra mediocritate”.

⁷⁰ ARSI Pol. 11. *Catalogus triennalis Provinciae Poloniae SJ* (1641/1642); ARSI Pol. 44. *Catalogus brevis personarum Provinciae Poloniae SJ* (1641/1642); ARSI Pol. 44. *Catalogus brevis personarum Provinciae Poloniae SJ* (1642); ARSI Pol. 44. *Catalogus brevis personarum Provinciae Poloniae SJ* (1644); *Catalogus brevis personarum Provinciae Poloniae SJ* (1645); ARSI Pol. 44. *Catalogus brevis personarum Provinciae Poloniae SJ* (1646–1647).

⁷¹ Jerzy Kochanowicz, *Słownik geograficzny jezuickich burs...*, *op. cit.*, s. 194.

⁷² *Fabricius (Fabritius) Melchior*, hasło w: *Encyklopedia wiedzy o jezuitach na ziemiach Polski i Litwy...*, *op. cit.*, s. 150.

⁷³ ARSI Pol. 44. *Catalogus brevis personarum Provinciae Poloniae SJ* (1647); ARSI Pol. 44. *Catalogus brevis personarum Provinciae Poloniae SJ* (1648); ARSI Pol. 11. *Catalogus triennalis Provinciae Poloniae SJ* (1649); ARSI Pol. 12. *Catalogus triennalis Provinciae Poloniae SJ* (1649); ARSI Pol. 44. *Catalogus brevis personarum Provinciae Poloniae SJ* (1649/1650); ARSI Pol. 12. *Catalogus primus Collegii Bresten. Soc. Iesu Anni 1651 10 Septemb*, fol. 172v; ARSI Pol. 12. *Catalogus triennalis Provinciae Poloniae SJ* (1651); ARSI Germ. 132. *Catalogus Personarum Provinciae Poloniae SJ* (1652); ARSI Germ. 132. *Catalogus Personarum Provinciae Poloniae SJ* (1653); ARSI Pol. 53. *Historia Poloniae* (1653); ARSI Hist. Soc. 48. *Historia Societatis* (1650–1669).

⁶⁸ ARSI Pol. 10. *Catalogus triennalis Provinciae Poloniae SJ* (1636): „Ingenium: bonum; Iudicium: bonum; Prudentia: mediocris; Experientia rerum: mediocris; Profectus in literis: bonus; Naturalis complexio: Melancholica cholericum iuncta; Talenta per Ministerij habet: Potest legere Casus Controversias, Humaniora operarius bonus”.

⁶⁹ ARSI Pol. 10. *Catalogus triennalis Provinciae Poloniae SJ* (1639): „P. Melchior Fabricius, Maior Polonus, Annorum 64, Vires Infra mediocritate”.

⁷⁰ ARSI Pol. 11. *Catalogus triennalis Provinciae Poloniae SJ* (1641/1642); ARSI Pol. 44. *Catalogus brevis personarum Provinciae Poloniae SJ* (1641/1642); ARSI Pol. 44. *Catalogus brevis personarum Provinciae Poloniae SJ* (1642); ARSI Pol. 44. *Catalogus brevis personarum Provinciae Poloniae SJ* (1644); *Catalogus brevis personarum Provinciae Poloniae SJ* (1645); ARSI Pol. 44. *Catalogus brevis personarum Provinciae Poloniae SJ* (1646–1647).

⁷¹ Jerzy Kochanowicz, *Słownik geograficzny jezuickich burs...*, *op. cit.*, p. 194.

⁷² *Fabricius (Fabritius) Melchior*, entry in: *Encyklopedia wiedzy o jezuitach na ziemiach Polski i Litwy...*, *op. cit.*, p. 150.

⁷³ ARSI Pol. 44. *Catalogus brevis personarum Provinciae Poloniae SJ* (1647); ARSI Pol. 44. *Catalogus brevis personarum Provinciae Poloniae SJ* (1648); ARSI Pol. 11. *Catalogus triennalis Provinciae Poloniae SJ* (1649); ARSI Pol. 12. *Catalogus triennalis Provinciae Poloniae SJ* (1649); ARSI Pol. 44. *Catalogus brevis personarum Provinciae Poloniae SJ* (1649/1650); ARSI Pol. 12. *Catalogus primus Collegii Bresten. Soc. Iesu Anni 1651 10 Septemb*, fol. 172v; ARSI Pol. 12. *Catalogus triennalis Provinciae Poloniae SJ* (1651); ARSI Germ. 132. *Catalogus Personarum Provinciae Poloniae SJ* (1652); ARSI Germ. 132. *Catalogus Personarum Provinciae Poloniae SJ* (1653); ARSI Pol. 53. *Historia Poloniae* (1653); ARSI Hist. Soc. 48. *Historia Societatis* (1650–1669).

pozytywnie⁷⁴. Odnotowano jednak zły stan zdrowia jezuitę. W podobny sposób predyspozycje Fabriciusa opisuje *catalogus secundus* z 1651 roku⁷⁵. Zaznaczono tu ponownie, że jezuita był w tym czasie mocno już schorowany, co potwierdza katalog roczny z 1653 roku⁷⁶. Na temat kultury muzycznej u brzeskich jezuitów wiadomo niewiele: bursa muzyczna powstała tam około 1630 roku, jednak pierwsze informacje na temat jej działalności pochodzą dopiero z XVIII wieku⁷⁷.

Melchior Fabricius zmarł w Brześciu w 1653 roku, w wieku 78 lat. Informacje na temat dokładnej daty jego śmierci są nieco rozbieżne. *Annuae Provinciae Poloniae 1653* podają jako czas śmierci koniec sierpnia (FIG. 3)⁷⁸, z kolei *Historia Societatis* (1650–1669) wskazuje na datę 2 września tegoż roku⁷⁹.

Jedyną znaną obecnie kompozycją muzyczną Melchiora Fabriciusa jest *Magnificat primi toni a 8*, stanowiący przedmiot niniejszej edycji. Kopia tego utworu znajduje się w piątym tomie tabulatury pelplińskiej (PL-PE 308 (386), fol. 32v–35r; dawna foliacja: 30v–33r), przechowywanej w bibliotece Wyższego Seminarium Duchownego Diecezji Pelplińskiej w Pelplinie⁸⁰. Przytaczane wyżej dokumenty zakonne ujawniają

and intellectual assessment,⁷⁴ but confirms the poor state of his health. Fabricius' predispositions were similarly assessed in the *catalogus secundus* of 1651,⁷⁵ which states again that by that time he was seriously ailing, as also confirmed by the annual catalogue from 1653.⁷⁶ We have little information about the musical culture of the Brześć Jesuits. A music boarding school had been founded there around 1630, but the first information about its activity come from the 18th century.⁷⁷

Melchior Fabricius died in 1653 in Brześć, aged 78. The precise date of his death is variously quoted as late August (*Annuae Provinciae Poloniae 1653*; FIG. 3)⁷⁸ or 2nd September (*Historia Societatis 1650–1669*).⁷⁹

The only surviving music composition by Melchior Fabricius known to us today is his *Magnificat primi toni a 8*, which is the subject of this publication. A copy of this work can be found in the fifth volume of the Pelplin Tablature (PL-PE 308 (386), fol. 32v–35r; earlier foliation: 30v–33r), kept at the library of the Diocesan Seminary of Pelplin.⁸⁰ The above-quoted

⁷⁴ ARSI Pol. 12. *Catalogus triennalis Provinciae Poloniae SJ* (1649): „Ingenium: bonum; Iudicium: mediocre; Prudentia: Jam deficit; Experientia rerum: bona; Profectus in literis: bonus; Naturalis complexio: cholericum cum Melancholica; Aptitudo ad Ministeria: Ad infirmariam.”

⁷⁵ ARSI Pol. 12. *Catalogus triennalis Provinciae Poloniae SJ* (1651): „Ingenium: bonum; Iudicium: bonum; Prudentia: bona; Experientia rerum: bona; Profectus in literis: bonus; Naturalis complexio: Melancholica; Aptitudo ad Ministeria: Pro Confessario domus, Valetudinarius.”

⁷⁶ ARSI Germ. 132. *Catalogus Personarum Provinciae Poloniae SJ* (1653): „P. Melchior Fabricius Valetudinarius.”

⁷⁷ Jerzy Kochanowicz, *Słownik geograficzny jezuickich burs...*, *op. cit.*, s. 19–20.

⁷⁸ ARSI Pol. 53. *Historia Poloniae* (1648–1671). *Annuae Provinciae Poloniae 1653*, fol. 44r: „Exeunte Augusto P. Melchior Fabricius supremum clausit diem, vir in gradu Coadiutorum Spirituum, ab insitâ animo probitate, ad opus et successum cuiuslibet virtutis, felix et vividus usque ad ipsam senectutem.”

⁷⁹ ARSI Hist. Soc. 48. *Historia Societatis* (1650–1669), fol. 98v: „† Brestae 2 sept 1653.”

⁸⁰ Zob. *The Pelplin Tablature: A Thematic Catalogue*, red. Adam Sutkowski, Alina Osostowicz-Sutkowska, Graz: Akademische Druck- u. Verlagsanstalt, Warszawa: Polskie Wydawnictwo Naukowe 1963 (*Antiquitates musicae in Polonia*, 1), s. 489–490; Cleveland Johnson, *Vocal Compositions in German Organ Tablatures 1550–1650*, New York – London: Garland Publishing Inc. 1989, s. 163–170; *The Pelplin Tablature: Facsimile Part V*, red. Adam Sutkowski, Alina Osostowicz-Sutkowska, Graz: Akademische Druck- u. Verlagsanstalt, Warszawa: Polskie Wydawnictwo Naukowe 1965 (*Antiquitates musicae in Polonia*, 6), pp. 66–70; <https://polona.pl/item/tabulatura-pelplinska-5,MTA1NDMwODk/0/#info:metadata> [accessed: 15.01.2020].

⁷⁴ ARSI Pol. 12. *Catalogus triennalis Provinciae Poloniae SJ* (1649): „Ingenium: bonum; Iudicium: mediocre; Prudentia: Jam deficit; Experientia rerum: bona; Profectus in literis: bonus; Naturalis complexio: cholericum cum Melancholica; Aptitudo ad Ministeria: Ad infirmariam.”

⁷⁵ ARSI Pol. 12. *Catalogus triennalis Provinciae Poloniae SJ* (1651): „Ingenium: bonum; Iudicium: bonum; Prudentia: bona; Experientia rerum: bona; Profectus in literis: bonus; Naturalis complexio: Melancholica; Aptitudo ad Ministeria: Pro Confessario domus, Valetudinarius.”

⁷⁶ ARSI Germ. 132. *Catalogus Personarum Provinciae Poloniae SJ* (1653): „P. Melchior Fabricius Valetudinarius.”

⁷⁷ Jerzy Kochanowicz, *Słownik geograficzny jezuickich burs...*, *op. cit.*, pp. 19–20.

⁷⁸ ARSI Pol. 53. *Historia Poloniae* (1648–1671). *Annuae Provinciae Poloniae 1653*, fol. 44r: „Exeunte Augusto P. Melchior Fabricius supremum clausit diem, vir in gradu Coadiutorum Spirituum, ab insitâ animo probitate, ad opus et successum cuiuslibet virtutis, felix et vividus usque ad ipsam senectutem.”

⁷⁹ ARSI Hist. Soc. 48. *Historia Societatis* (1650–1669), fol. 98v: „† Brestae 2 sept 1653.”

⁸⁰ Cf. *The Pelplin Tablature: A Thematic Catalogue*, eds Adam Sutkowski, Alina Osostowicz-Sutkowska, Graz: Akademische Druck- u. Verlagsanstalt, Warszawa: Polskie Wydawnictwo Naukowe 1963 (*Antiquitates musicae in Polonia*, 1), pp. 489–490; Cleveland Johnson, *Vocal Compositions in German Organ Tablatures 1550–1650*, New York – London: Garland Publishing Inc. 1989, pp. 163–170; *The Pelplin Tablature: Facsimile Part V*, eds Adam Sutkowski, Alina Osostowicz-Sutkowska, Graz: Akademische Druck- u. Verlagsanstalt, Warszawa: Polskie Wydawnictwo Naukowe 1965 (*Antiquitates musicae in Polonia*, 6), pp. 66–70; <https://polona.pl/item/tabulatura-pelplinska-5,MTA1NDMwODk/0/#info:metadata> [accessed: 15.01.2020].

niają wiele szczegółów z życia Fabriciusa, poczynając od wykształcenia, a kończąc na funkcjach, które pełnił w zakonie; w żadnym z nich nie pojawiają się jednak informacje, które w jakikolwiek sposób wiązałyby go z działalnością muzyczną. Brak tego typu wzmianek może poddawać w wątpliwość podaną w tabulaturze pelplińskiej informację, wedle której autorem *Magnificat primi toni* jest właśnie jezuita Melchior Fabricius: „Mag(nifica)t 1^{mi} Toni | Melchioris Fa=|bricij Soc. | Jesu. | à 8.” (FIG. 4). Błędne atrybucje były bowiem wówczas powszechne, a historia zna przecież i takie przypadki, w których jezuitom przypisywano utwory innych kompozytorów⁸¹. Autorstwo tego konkretnego jezuita w opisywanym przypadku jest jednak wysoce prawdopodobne. Przede wszystkim pelplińska kopia *Magnificat* Fabriciusa powstała prawdopodobnie około 1625 roku, gdy przebywał on w nieodległym od tamtejszego klasztoru cystersów Grudziądzu. Do tego roku – który przyjmujemy za *terminus ante quem* powstania *Magnificat* – jezuita zetknął się z wieloma prężnie rozwijającymi się bursami muzycznymi działającymi na terenie niemal całej Rzeczypospolitej. Niewykluczone więc, że jego dobra znajomość muzyki związana była w jakiś sposób z nieudokumentowaną w źródłach zakonnych współpracą z takimi bursami, np. w charakterze ich prefekta muzyki⁸². Podstawy wykształcenia muzycznego mógł zaś otrzymać – jeszcze zanim wstąpił do zakonu – w którejś ze szkół jezuitów, być może w Kaliszu.

Nazwisko Melchiora Fabriciusa w piątym tomie tabulatury pelplińskiej pojawia się nie tylko przy wspomnianym wyżej *Magnificat primi toni*, ale także przy odpisie sześciogłosowego *Magnificat secundi toni* Melchiora Vulpiusa (PL-PE 308 (386), fol. 125v–129r; dawna foliacja: 120v–122r), który był rzeczywistym autorem tej kompozycji. Nazwisko Fabriciusa jest tutaj przekreślone, nad nim zaś wpisano nazwisko Vulpiusa: „Mag(nifica)t Mel=|chioris Fabricij Vulpj | 2di

tiquitates musicae in Polonia, 6), s. 66–70; <https://polona.pl/item/tabulatura-pelplinska-5,MTA1NDMwODk/0/#info:metadata> [dostęp: 15.01.2020].

⁸¹ Jako przykład można podać m.in. Karla Pfeiffera, któremu kanoniczki z Wrocławia przypisały autorstwo koncertu *Ubi eras o bone Jesu*. W rzeczywistości Pfeiffer jedynie wzbogacił o dodatkowe instrumenty utwór Francesca della Porta. Zob. Tomasz Jeż, *Jezuicki repertuar muzyczny w klasztorze kanoniczek regularnych we Wrocławiu*, „Muzyka” 64/2 (2019), s. 33–38.

⁸² W tym czasie nie odnotowywano zwykle pełnienia tych funkcji przez jezuitów; zmieniło się to dopiero na początku XVIII wieku; zob. Tomasz Jeż, *Kultura muzyczna jezuitów na Śląsku i ziemi kłodzkiej (1581–1776)*, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Sub Lupa 2013, s. 419–429.

Jesuit documents reveal many details from Fabricius’ life, but none of them connects him in any way with music, either with regard to his education or the functions that he held in the Society. The lack of any such mentions might cast a doubt on the information contained in the Pelplin Tablature, which quotes the Jesuit Melchior Fabricius as the author of the piece: “Mag(nifica)t 1^{mi} Toni | Melchioris Fa=|bricij Soc. | Jesu. | à 8.” (FIG. 4). Erroneous attributions were very common at that time, and we also know historical cases of Jesuits being attributed with the authorship of music written by other composers.⁸¹ However, in this particular case Fabricius’ authorship is highly probable. First of all, the Pelplin copy of the *Magnificat* was most likely entered around 1625, when he resided in Grudziądz, situated within a short distance from the Cistercian monastery in Pelplin. By that year – which we will accept as the *terminus ante quem* for the composition of the *Magnificat* – the Jesuit had already come in contact with many dynamically developing music boarding schools nearly throughout the Polish-Lithuanian Commonwealth. It is therefore possible that his good knowledge of music was related to his collaboration (albeit undocumented in Jesuit sources) with such schools, for instance as *praefectus musicae*.⁸² He may have received basic music education even before he entered the Society of Jesus, in one of the Jesuit schools, possibly in Kalisz.

The name of Melchior Fabricius appears in the 5th volume of the Pelplin Tablature not only in connection with the already mentioned *Magnificat primi toni*, but also next to a copy of the six-part *Magnificat secundi toni* (PL-PE 308 (386), fol. 125v–129r; earlier foliation: 120v–122r) by Melchior Vulpus, who was the actual composer of this work. Fabricius’ surname has been crossed out here and Vulpus’ name entered above it: “Mag(nifica)t Mel=|chioris Fabricij Vulpj | 2di Toni | a 6” (FIG. 5). Interestingly, this is the only

⁸¹ One example is that of Karl Pfeiffer, to whom the Canonesses from Wrocław attributed the concerto *Ubi eras o bone Jesu*, which was in fact a piece by Francesca della Porta, to which Pfeiffer only added some new instruments. Cf. Tomasz Jeż, *Jezuicki repertuar muzyczny w klasztorze kanoniczek regularnych we Wrocławiu* [The Jesuit Music Repertoire at the Convent of Canonesses Regular in Wrocław], „Muzyka” 64/2 (2019), pp. 33–38.

⁸² Jesuits are usually not recorded in that period as holding the post of *praefectus musicae*; this situation changed in the early 18th century; cf. Tomasz Jeż, *The Musical Culture of the Jesuits in Silesia and the Kłodzko County (1581–1776)*, Berlin etc.: Peter Lang 2019 (*Eastern European Studies in Musicology*, 11), pp. 271–276.

Toni | a 6” (Fig. 5). Co ciekawe, jest to jedyne miejsce w tym rękopisie, w którym kopista pomylił się, podając niewłaściwego twórcę kompozycji, a następnie ową pomyłkę zrewidował i poprawił. Fakt ten przemawia za tym, iż nazwisko Fabriciusa nie znalazło się przy *Magnificat primi toni* przez przypadek; sam zaś jezuita mógł figurować w pamięci kopisty tabulatury jako kompozytor.

Melchior Fabricius nie był jedynym kompozytorem powiązanim z Towarzystwem Jezusowym, którego utwór znalazł się w tabulaturze pelplińskiej – rękopisie proveniencji cysterskiej, mającym jednak wiele wspólnego z kulturą muzyczną środowiska jezuickiego. Na kartach tabulatury odnajdujemy liczne dzieła kompozytorów włoskich, powiązanych z tym zakonem; są to m.in. Asprilio Pacelli i Agostino Agazzari⁸³. Z kolei przypuszczalny kopista tabulatury, cysters Feliks Trzciński, był członkiem sodalicy jezuickiej w Braniewie (co potwierdzają dokumenty z lat 1590 i 1593)⁸⁴; musiał więc mieć jakieś kontakty ze środowiskiem jezuickim. Istnieją również bardziej namacalne powiązania tabulatury pelplińskiej z tradycjami jezuickimi: na okładkach trzeciego, czwartego i piątego tomu tabulatury umieszczony został bowiem symbol Towarzystwa Jezusowego – monogram „IHS”.

Na obsadę *Magnificat* Melchiora Fabriciusa składają się dwa czterogłosowe (C, A, T, B), zrównoważone pod względem rejestru chóry. Biorąc pod uwagę ambitus poszczególnych głosów, partie obu chórów najwygodniej można zapisać w *chiavi naturali*. Rejestr głosów w chórze II jest jednak nieco niższy niż w chórze I, co nieznacznie wpływa na kontrasty brzmienia w przebiegu utworu. Cała kompozycja utrzymana jest w technice polichóralnej (*cori spezzati*). Poszczególne głosy w *Magnificat* zdecydowanie wskazują na ich wokalny pierwowzór. W kompozycji – jak wspomniano – nie ma wyraźnego zróżnicowania rejestrów i barwy obydwu chórów, które prezentują dość homogeniczny materiał dźwiękowy⁸⁵.

⁸³ Tomasz Jeż, *The Music Culture of the Jesuits at the Baltic Sea Coast*, w: *Musica Baltica. Music-making in Baltic Cities – various kinds, places, repertoire, performers, instruments*, red. Danuta Popinigis, Danuta Szlagowska, Jolanta Woźniak, Gdańsk: Akademia Muzyczna im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku 2015, s. 106.

⁸⁴ Marek Ingot, Ludwik Grzebień, *Uczniowie – sodalisy gimnazjum jezuitów w Brunsberdze (Braniewie) 1579–1623*, Kraków: Wydział Filozoficzny Towarzystwa Jezusowego, Wydawnictwo WAM 1998, s. 300.

⁸⁵ Opisane cechy mogą wskazywać na wpływy rzymskiego stylu polichóralnego. Wiarygodne wskazanie źródeł stylu *Magnificat* Melchiora Fabriciusa byłoby jednak możliwe dopiero po przeprowadzeniu zaawansowanej analizy porównawczej. Charakterystykę

place in the entire manuscript where the copyist put the wrong name of the composer, but later revised and corrected the mistake. This suggests that Fabricius' name cannot have been entered next to the *Magnificat primi toni* by accident; the Jesuit himself may have been remembered by the tablature copyist as a composer.

Melchior Fabricius was not the only composer associated with the Society of Jesus whose composition found its way to the Pelplin Tablature, which is a manuscript of Cistercian provenance, but demonstrating close links to the Jesuit musical culture. The same tablature also comprises numerous works by Italian artists connected with the Jesuit order, such as, among others, Asprilio Pacelli and Agostino Agazzari.⁸³ The hypothetical copyist of this manuscript, Feliks Trzciński, though a Cistercian, was a member of the Jesuit sodality in Braniewo (as confirmed by documents of 1590 and 1593),⁸⁴ and so must have had contacts of some kind with the Jesuit circles. There are also more tangible links between the Pelplin Tablature and Jesuit traditions. On the covers of its 3rd, 4th and 5th volumes we find the symbol of the Society of Jesus in the form of the “IHS” monogram.

Melchior Fabricius' *Magnificat* was scored for two four-part choirs (C, A, T, B), mutually balanced with regard to register. Taking into account the ambitus of the individual parts, both choirs may best be notated in *chiavi naturali*. However, the register of the 1st choir parts is a bit lower than in the 2nd choir, which slightly impacts the sound contrasts appearing in the course of the piece. The whole composition is maintained in the polychoral technique (*cori spezzati*). The individual parts of this *Magnificat* definitely point to a vocal original. The registers and colours in both choirs are not strongly diversified, as I noted above, and so the sound material is quite homogeneous.⁸⁵ Fabri-

⁸³ Tomasz Jeż, *The Music Culture of the Jesuits at the Baltic Sea Coast*, in: *Musica Baltica. Music-Making in Baltic Cities – Various Kinds, Places, Repertoire, Performers, Instruments*, eds Danuta Popinigis, Danuta Szlagowska, Jolanta Woźniak, Gdańsk: Akademia Muzyczna im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku 2015, p. 106.

⁸⁴ Marek Ingot, Ludwik Grzebień, *Uczniowie – sodalisy gimnazjum jezuitów w Brunsberdze (Braniewie) 1579–1623* [Students and Sodality Members at the Jesuit Gymnasium in Braunsberg (Braniewo) in 1579–1623], Kraków: Wydział Filozoficzny Towarzystwa Jezusowego, Wydawnictwo WAM 1998, p. 300.

⁸⁵ These qualities suggest the influence of the Roman polychoral style. A credible identification of the sources of Melchior Fabricius' style in the *Magnificat* would, however, require an advanced comparative analysis. The Roman polychoral style has been char-

Dyspozycję obsady wykonawczej w swoim utworze Fabricius potraktował konwencjonalnie, nie wykraczając poza podział na dwa chóry. W przebiegu całego *Magnificat* mamy więc do czynienia jedynie z realnym czterogłosem (jednego chóru) lub z ośmiogłosowym *tutti* obydwu chórów. Kompozytor nie wydzielił z obsady innych zestawień głosów, nie stosował też redukcji ani partii solowych.

Zgodnie z informacją podaną w tytule dzieła *Magnificat* skomponowany został w modus doryckim. Melodyka nie ujawnia zbyt wielu odniesień do materiału chorałowego. Pełną strukturę melodyczną tonu psalmowego odnajdujemy jedynie w dwóch miejscach kompozycji. Pierwsze z nich obecne jest na początku wersetu 6., gdzie melodia chorałowa pojawia się najpierw w B I (t. 49–52), a następnie zostaje powtórzona przez T II (t. 52–55); wykorzystany został tutaj motyw *initium* i repetowany dźwięk *repercussio*. Drugim jest początek 8. wersetu, w którym tę samą melodię chorału cytują B I (t. 69–71), a następnie T II (t. 72–75). Ton psalmowy, typowy dla tego modus, wpływa jednak nie tylko na wybór materiału muzycznego, ale także na inne aspekty kompozycji, z których najważniejszym w omawianym utworze jest harmonika⁸⁶. Większość współbrzmień, które pojawiają się w przebiegu kompozycji (w szczególności na początku i końcu każdego wersetu), zbudowana jest na podstawowych dźwiękach pierwszego tonu psalmowego: *f*, *a* oraz *d* (kolejno są to: pierwszy dźwięk *initium* oraz ostatni dźwięk *mediatio* i *terminatio*). Zasada ta stanowiła – jeszcze w XVII wieku – powszechną praktykę w komponowaniu *magnificatów*⁸⁷.

W omawianym utworze wielogłosowo opracowane zostały jedynie parzyste wersety Kantyku, co było dość konwencjonalną praktyką w XVII wieku (wersety nieparzyste opracowywano stosunkowo rzadko). Pozostałych sześć wersetów mogło być zaś wykonywane chorałowo lub przez organy. Kompozycja Fabriciusa we współczesnej transkrypcji obejmuje 148 taktów. *Magnificat* składa się z sześciu odrębnych

---

rzymskiego stylu polichóralnego podaje Zygmunt M. Szwejkowski w: *Historia muzyki XVII wieku. Praca zbiorowa pod redakcją Zygmunta M. Szwejkowskiego. Muzyka we Włoszech*, t. II: *Technika polichóralna*, Kraków: Musica Iagellonica 2000, s. 40–55.

⁸⁶ Zob. Gustave Reese, *The Polyphonic Magnificat of the Renaissance as a Design in Tonal Centers*, „Journal of the American Musicological Society” 13/1/3 (1960), s. 68–78.

⁸⁷ Możemy to zaobserwować m.in. w wielu innych (XVI- i XVII-wiecznych) *magnificatach*, zachowanych w tabulaturze pelplińskiej.

cius scored his work conventionally, limiting himself to the division into two choirs, which means that throughout the *Magnificat* we either hear actual four-part textures (of one full choir) or eight-part *tutti* (of both choirs). The composer did not distinguish other voice combinations within his performing forces, nor did he apply reduction or solo sections.

As the title informs us, the *Magnificat* was composed in the Dorian mode. The melody contains rather few references to plainchant material. The complete melodic structure of a psalm tone can only be found at two points in this composition. The first of these comes in the opening of verse 6, where the plainchant melody appears first in the B I part (bars 49–52), and is later repeated in T II (bars 52–55); the melody makes use of the *initium* motif and the repeated *repercussio* recitation note. The second such fragment, at the beginning of verse 8, quotes the same plainchant melody in B I (bars 69–71), and subsequently in T II (bars 72–75). The psalm tone typical of the given mode influences, however, not only the music material, but also other aspects of the composition, the most important of which in this piece is the harmony.⁸⁶ The majority of the harmonies appearing in the course of this composition (in particular in the opening and the end of every line of verse) are based on the principal notes of the first psalm tone: *f*, *a*, and *d* (that is, respectively, the first note of the *initium* and the last notes of the *mediatio* and *terminatio*). Composing *Magnificats* in this way was still a common practice in the 17th century.⁸⁷

The composition in question provides polyphonic settings exclusively for the even-numbered lines of the Cantic of Mary, which was also a relatively conventional solution in the 17th century (odd-numbered lines were rarely set polyphonically). The remaining six lines of verse could be performed either as plainchant or by the organ. In the present transcription, Fabricius' piece comprises 148 bars. The work consists

---

acterised by Zygmunt M. Szwejkowski in: *Historia muzyki XVII wieku. Praca zbiorowa pod redakcją Zygmunta M. Szwejkowskiego. Muzyka we Włoszech* [History of 17th-Century Music. A Collective Publication edited by Zygmunt M. Szwejkowski. Music in Italy], Vol. II: *Technika polichóralna* [The Polychoral Technique], Kraków: Musica Iagellonica 2000, pp. 40–55.

⁸⁶ Cf. Gustave Reese, *The Polyphonic Magnificat of the Renaissance as a Design in Tonal Centers*, „Journal of the American Musicological Society” 13/1/3 (1960), pp. 68–78.

⁸⁷ This can be observed, among others, in numerous (16th- and 17th-century) *Magnificats* found in the Pelplin Tablature.

odcinków, wydzielonych zgodnie z podziałem Kantyku na wersety (parzyste): każdy z odcinków stanowi zatem opracowanie jednego wersetu tekstu słownego *Magnificat*. Trzy z nich (*Et exsultavit*, *Fecit potentiam*, *Sicut erat*) możemy dodatkowo podzielić na dwa proporcjonalnej wielkości ustępy, oddzielone od siebie pauzą generalną. Podział ten wynika z budowy tonu psalmowego, w którym w połowie każdego wersetu następuje cezura. Podobna cezura w *Magnificat* Fabriciusa pojawia się także w wersecie *Sicut locutus*; nie znajduje się ona jednak dokładnie w środku wersetu, lecz nieco dalej⁸⁸. W przypadku 6., 10. oraz 12. wersetu zastosowanie pauzy generalnej wiąże się z wyraźną zmianą ruchu rytmicznego w utworze. W kadencjach końcowych każdej części *Magnificat* możemy dopatrzeć się licznych podobieństw, które – obok często bardzo zbliżonych współbrzmień – wpływają na wewnętrzną integrację dzieła.

Niemal cały utwór utrzymany jest w metrum dwudzielnym. Jedynie w 2. (*Et exsultavit*) i 7. (*Esurientes*) wersecie pojawiają się krótkie fragmenty utrzymane w metrum trójdzielonym. Dyspozycja obsady jest dość klarowna; w przebiegu utworu możemy wyróżnić trzy odmienne sposoby opracowania materiału muzycznego. Pierwszym z nich jest zestawianie podobnych do siebie motywów, opracowanych jednak – w poszczególnych przypadkach – odmiennie pod względem fakturalnym, melodycznym lub rytmicznym. Drugi – stosunkowo prosty – sposób polega na naprzemiennym zestawianiu krótkich motywów utrzymanych w faktycznie *nota contra notam*. W trzecim z kolei wykorzystana jest rozbudowana imitacja obejmująca wszystkie głosy.

Jedną z najważniejszych technik kompozytorskich, zastosowanych w *Magnificat* Fabriciusa, jest imitacja: możemy tu wyróżnić dwa jej rodzaje. Pierwszy z nich to imitacja przeprowadzana przez głosy w ramach jednego lub obydwu chórów. Może ona obejmować wybrane głosy lub cały aparat wykonawczy; najczęściej jednak biorą w niej udział dwa głosy (zwykle te same z obu chórów, np. B I i B II)⁸⁹. Poza dość licznymi imitacjami w niewielkich grupach głosów pojawiają się w utworze również dwa fragmenty, w których na-

of six separate sections corresponding to the division of the Canticle into six (even-numbered) verses, so that each of the sections sets one line of the verbal text of the *Magnificat*. Three of them (*Et exsultavit*, *Fecit potentiam*, *Sicut erat*) can be further subdivided into two passages of proportional length, separated by a general pause. This subdivision results from the structure of the psalm tone, which has a caesura in the middle of each verse. In Fabricius' *Magnificat* such a caesura also appears in the line *Sicut locutus*, but not exactly in the middle of the verse, only a bit further on.⁸⁸ In the 6th, 10th, and 12th verses, the use of general pauses is related to a distinct change of rhythmic movement in the music. There are numerous similarities between the final cadences of each section of the *Magnificat*. These affinities, as well as the frequently very similar harmonies, enhance the internal unity of the work.

Nearly all of the music is written in duple time, except for the 2nd (*Et exsultavit*) and 7th (*Esurientes*) verses, which contain brief sections in triple time. The organisation of the performing forces is quite clear. Three different ways of organising the music material can be distinguished in the piece. The first of these is the juxtaposition of similar motifs differing in their textural, melodic or rhythmic treatment. The second method, rather simple, depends on the interchangeable juxtaposition of brief motifs *nota contra notam*, while the third consists in elaborate use of imitation in all the parts.

One of the key composition techniques applied in Fabricius' *Magnificat* is imitation of two kinds. In the first of these, the material recurs imitatively in the successive parts in one or both choirs. Imitation may concern only selected parts or all of them, but in most cases it involves just two parts (usually the corresponding parts taken from both choirs, e.g. B I and B II).⁸⁹ Apart from quite numerous imitations involving small groups of voices, the composition also contains two fragments in which one motif is carried

⁸⁸ Połowa tego wersetu przypada przed słowem *Abraham*; pauza generalna w tym odcinku występuje jednak dopiero po tym słowie.

⁸⁹ Por. *Et exsultavit*, t. 1–6 (B I i B II), t. 18–21 (A I i A II); *Quia fecit*, t. 35–37 (T I i T II), t. 37–39 (B I i B II), t. 39–43 (C I i A II), t. 44–46 (C I, B I, A II i B II); *Fecit potentiam*, t. 49–55 (B I i T II), t. 62–64 (B I i B II); *Esurientes*, t. 79–81 (B I i B II); *Sicut locutus*, t. 94–98 (B I i B II), t. 104–105 (T I i C II); *Sicut erat*, t. 128–131 (B I i B II), t. 141–145 (T I i A I).

⁸⁸ The middle of this verse comes before the word *Abraham*; but the general pause only comes after this word.

⁸⁹ Cf. *Et exsultavit*, bars 1–6 (B I and B II), bars 18–21 (A I and A II); *Quia fecit*, bars 35–37 (T I and T II), bars 37–39 (B I and B II), bars 39–43 (C I and A II), bars 44–46 (C I, B I, A II, and B II); *Fecit potentiam*, bars 49–55 (B I and T II), bars 62–64 (B I and B II); *Esurientes*, bars 79–81 (B I and B II); *Sicut locutus*, bars 94–98 (B I and B II), bars 104–105 (T I and C II); *Sicut erat*, bars 128–131 (B I and B II), bars 141–145 (T I and A I).

stępuje imitacja jednego motywu we wszystkich głosach⁹⁰. Drugim zaś rodzajem imitacji obecnym w tym utworze jest naśladowanie partii jednego chóru przez drugi⁹¹; imitacji tej podlegają zazwyczaj stosunkowo krótkie odcinki muzyczne.

Omawiane powyżej cechy stylistyczne decydują o tym, iż *Magnificat* Fabriciusa należałoby zaliczyć raczej do *stile antico* niż *stile moderno*. Kompozytor nie wykracza poza konwencjonalne normy związane z tym stylem: tekst słowny w stosunkowo niewielkim stopniu decyduje o kształcie warstwy muzycznej. Do nielicznych miejsc kompozycji, w których zastosowane zostały figury retoryczne, zaliczyć możemy początek *Magnificat* (t. 2–6), gdzie w głosach A I, B I i B II na słowie „*exsultavit*” wykorzystana została figura *anabasis*⁹². Poprzez sekundowy, wznoszący pochód dźwięków figura ta symbolizuje radość Maryi. Z kolei w połowie 6. wersetu *Magnificat* (t. 62), na słowach „*dispersit superbos*” kompozytor zastosował wyraźne przyspieszenie ruchu rytmicznego, które można interpretować jako figurę *mutatio per motus*, obrazującą rozproszenie pysznych. Przykładem retoryki muzycznej jest też werset 8., w którym (w t. 77–81) niemal każdy z głosów w obu chórach powtarza tę samą melodię na słowach „*implevit bonis*”⁹³. Zabieg ten można interpretować jako figurę powtórzeniową o nazwie *palilogia*; powtórzenie frazy muzycznej na tych samych słowach ma na celu podkreślenie miłosierdzia i sprawiedliwości Boga. W kompozycji Fabriciusa odnaleźć można także przykłady figury *aposiopesis*, występującej w postaci pauzy generalnej (t. 91–92) użytej przed powtórzeniem słowa „*inanes*”, która obrazuje odrzucenie bogaczy przez Boga („*et divites dimisit inanes*”), a także figury *mutatio per motus*, zastosowanej w tym samym wersecie 6. (t. 109) dla zilustrowania słów „*et semini eius*”.

Magnificat primi toni stanowi dzieło niewątpliwie warte uwagi. Z jednej strony jest to jeden z niewielu przykładów utworów muzycznych, które skompono-

through all the parts.⁹⁰ The second type of imitation in this piece is one in which the parts of one choir are imitated by the other.⁹¹ This usually takes place in brief sections of the music.

The stylistic qualities discussed above place Fabricius' *Magnificat* more in the *stile antico* than in the *stile moderno*. The composer does not go beyond the conventional norms of that former style. The verbal text has little influence on the shape of the music. Rhetorical figures only appear in some few places, as at the beginning of the *Magnificat* (bars 2–6), where in A I, B I, and B II on the word “*exsultavit*” we find an *anabasis*.⁹² The ascending second progression in this figure symbolises the Joys of the Virgin. Later, in the middle of the 6th verse (bar 62) on the words “*dispersit superbos*” the composer distinctly accelerates rhythmic movement, which may be interpreted as a *mutatio per motus*, a figure illustrating the casting down of the mighty. Another example of musical rhetoric can be found in the 8th verse (bars 77–81), where nearly all the voices in both choirs repeat the same melody on the words “*implevit bonis*”.⁹³ This can be interpreted as a repetition figure known as *palilogia*. The recurrence of the same musical phrase on the same words is meant to emphasise God's mercy and justice. Other rhetorical figures found in Fabricius' composition include *aposiopesis*, appearing as a general pause (bars 91–92) before the repetition of “*inanes*”, which depicts the rejection of the wealthy by God (“*et divites dimisit inanes*”), as well as another *mutatio per motus* in the same 6th verse (bar 109), illustrating the words “*et semini eius*”.

Magnificat primi toni is undoubtedly a noteworthy composition. On the one hand, it is one of the few examples of music works composed by members of the Society of Jesus. On the other, though not very complex or artistically masterful, it demonstrates its author's rather good competence in the field of mu-

⁹⁰ Por. *Fecit potentiam*, t. 54–60; *Sicut locutus*, t. 105–108.

⁹¹ Jak już wspomniano wcześniej, na przestrzeni całego *Magnificatu* partie obu chórow są do siebie bardzo zbliżone (szczególnie w kwestii rytmiki), lecz zachowują pewne rysy indywidualne. W utworze pojawiają się jednak fragmenty, w których oba chóry niezwykle wiernie imitują swoje partie (*Sicut locutus*, t. 101–103).

⁹² Figury przeanalizowane zostały na podstawie opisów z: Tomasz Jasiński, *Polska barokowa retoryka muzyczna*, Lublin: Polihymnia 2009, s. 281–335.

⁹³ Dotyczy to właściwie dwóch fraz muzycznych. Pierwsza z nich (trzytutowa) zaprezentowana zostaje w t. 79–81, druga zaś (pięćtutowa) w t. 81–83.

⁹⁰ Cf. *Fecit potentiam*, bars 54–60; *Sicut locutus*, bars 105–108.

⁹¹ As mentioned before, throughout the composition the parts of both choirs are very similar (especially in terms of rhythm), but retain some individual qualities. The piece also contains fragments in which both choirs mutually imitate their parts in an extremely faithful manner (*Sicut locutus*, bars 101–103).

⁹² The rhetorical figures have been analysed on the basis of descriptions in: Tomasz Jasiński, *Polska barokowa retoryka muzyczna* [Polish Baroque Music Rhetoric], Lublin: Polihymnia 2009, pp. 281–335.

⁹³ This concerns in fact two musical phrases. The first (three-note) one is presented in bars 79–81, the second (five-note) one – in bars 81–83.

wane zostały przez członków Towarzystwa Jezusowego. Z drugiej zaś strony utwór ten – choć niezbyt skomplikowany i kunsztowny – wykorzystuje środki, świadczące o dość dobrych umiejętnościach kompozytorskich autora. Biorąc pod uwagę brak jakichkolwiek innych jego kompozycji, jak również informacji na temat doświadczeń muzycznych tego jezuita, fakt ten jest niezwykle interesujący. Kompozycji Fabriciusa z całą pewnością nie można nazwać arcydziełem. Opracowanie utworu jest konwencjonalne: zarówno pod względem aparatu wykonawczego, zastosowanych typów faktury czy sposobu prowadzenia kontrpunktu. Nie odnajdujemy tu żadnych nowatorskich zabiegów stylistycznych ani odważniejszych środków kształtowania warstwy muzycznej. Trudno powiedzieć, czy jest to związane z umiejętnościami kompozytora, czy też zastosowaniem *stile antico*, nie tylko odwołującego się do wcześniejszej tradycji muzycznej, ale także obecnego w muzyce całego XVII wieku.

music composition. Considering the lack of any other known works by this Jesuit, or even of information considering his music experience, the fact that he could handle the musical means so aptly is interesting in itself. Fabricius' piece is by no means a masterpiece. The musical setting is conventional both with regard to the performance forces applied, types of texture, and the voice leading. The music contains no innovative stylistic concepts and no especially daring examples of musical thinking. We cannot say whether this is related to the composer's moderate skills or to his adherence to the *stile antico*, which drew on an earlier music tradition, but continued its presence in music throughout the 17th century.

KOMENTARZ REWIZYJNY

Magnificat primi toni Melchiora Fabriciusa zapisany został w piątym tomie tabulatury pelplińskiej (PL-PE 308 (386))⁹⁴. Tom ten, o rozmiarach 31,5 × 19,3 cm, oprawiony jest w brązową skórę ozdobioną bordiurami o motywach kwiatowych. Na samym środku okładki widnieje monogram imienia Jezus, stosowany m.in. w środowisku Towarzystwa Jezusowego: są to wpisane w okrąg litery „IHS”, a pod nimi wizerunek trzech gwoździ, które symbolizują trzy śluby zakonne (ubóstwa, czystości i posłuszeństwa)⁹⁵.

W piątym tomie tabulatury zapisane zostały łącznie 164 utwory⁹⁶. *Magnificat* Fabriciusa znajduje się na kartach 32v–35r (dawna foliacja: 30v–33r). Zapis dzieła – podobnie jak i całego rękopisu – jest wykonany niezwykle starannie i czytelnie. W pojedynczych miejscach atrament przebija na drugą stronę kart, nie utrudnia to jednak zbytnio odczytania ich treści.

Tabulatura pelplińska zapisana jest nowoniemiecką notacją tabulaturową, reprezentującą ostatni etap rozwoju tego typu zapisu muzycznego⁹⁷. Charakteryzuje się on notowaniem wszystkich głosów za pomocą liter i innych znaków, bez wykorzystania pięciolinii. Tego rodzaju notacja była dość typowa dla terenów Rzeczypospolitej w XVI i XVII wieku⁹⁸. Zarówno w *Magnificat* Fabriciusa, jak i w całej tabulaturze znaki literowe mają postać łacińską, nie zaś gotycką, która w tamtym okresie była najpopularniejsza⁹⁹. Elementem wyróżniającym tabulaturę pelplińską – na tle innych XVII-wiecznych źródeł tego typu – jest niezwykła staranność odnotowywania wartości rytmicznych. Wysokość dźwięków w tabulaturze oznaczona jest za pomocą liter alfabetu łacińskiego. Konkretna oktawa określona jest poprzez wielkość litery (wielka litera oznacza oktavę wielką; mała zaś analogicznie oktavę małą) i/lub poprzez poziome kreski umieszczane nad małą literą (np. jedna kreska oznacza oktavę razkreśl-

EDITORIAL NOTES

Melchior Fabricius' *Magnificat primi toni* was entered into the fifth volume of the Pelplin Tablature (PL-PE 308 (386)).⁹⁴ It is a tome bound in brown leather with flower motives on the border, whose dimensions are 31,5 × 19,3 cm. At the very centre of the cover we find the Name of Jesus monogram used, among others, in the Jesuit circles, consisting of the letters “IHS” inscribed into a circle, and the image of three nails below them, which symbolise the three solemn Jesuit vows (of poverty, chastity, and obedience).⁹⁵

The 5th volume of the tablature comprises 164 works in total.⁹⁶ Fabricius' *Magnificat* can be found on folios 32v–35r (earlier foliation: 30v–33r). As in the whole manuscript, also the notation of this work is extremely neat and clear. In some individual places the ink shows through on the other side of the card, but this does not make the task of deciphering its contents significantly more difficult.

The Pelplin Tablature uses the New German tablature notation, which was the last stage in the development of this type of music script.⁹⁷ It is characterised by the use of letters and other symbols for all the parts, without staves. Such notation was rather common in the Polish-Lithuanian Commonwealth in the 16th and 17th centuries.⁹⁸ In both Fabricius' *Magnificat* and the entire tablature the letter signs are entered in Latin rather than Gothic forms, though the latter was the most popular in that period.⁹⁹ The feature that distinguishes the Pelplin Tablature from other 17th-century sources of this type is the unusual accuracy with which the rhythmic values have been notated. Pitch is marked by letters of the Latin alphabet – octave by the size of the letter (capital letters – for the great octave, small letters – for the small octave) and/or horizontal lines placed above the small letter (e.g. one line refers

⁹⁴ *The Pelplin Tablature: Facsimile Part V*, red. Adam Sutkowski, Alina Osostowicz-Sutkowska, Graz: Akademische Druck- u. Verlagsanstalt, Warszawa: Polskie Wydawnictwo Naukowe 1965 (*Antiquitates musicae in Polonia*, 6), s. VII–VIII.

⁹⁵ Zob. <https://jezuici.pl/2014/03/ihs-monogram-towarzystwa-jezusowego/> [dostęp: 21.05.2019].

⁹⁶ *The Pelplin Tablature: Facsimile Part V*, op. cit., s. X–XIX.

⁹⁷ *The Pelplin Tablature: A Thematic Catalogue*, op. cit., s. XIII.

⁹⁸ Adam Sutkowski, Oscar Mischiati, *Una preziosa fonte manoscritta di musica strumentale: L'intavolatura di Pelplin*; „L'Organo” 2 (1961), s. 54.

⁹⁹ *The Pelplin Tablature: A Thematic Catalogue*, op. cit., s. XIII–XIV.

⁹⁴ *The Pelplin Tablature: Facsimile Part V*, eds Adam Sutkowski, Alina Osostowicz-Sutkowska, Graz: Akademische Druck- u. Verlagsanstalt, Warszawa: Polskie Wydawnictwo Naukowe 1965 (*Antiquitates musicae in Polonia*, 6), pp. VII–VIII.

⁹⁵ Cf. <https://jezuici.pl/2014/03/ihs-monogram-towarzystwa-jezusowego/> [accessed: 21.05.2019].

⁹⁶ *The Pelplin Tablature: Facsimile Part V*, op. cit., pp. X–XIX.

⁹⁷ *The Pelplin Tablature: A Thematic Catalogue*, op. cit., p. XIII.

⁹⁸ Adam Sutkowski, Oscar Mischiati, *Una preziosa fonte manoscritta di musica strumentale: L'intavolatura di Pelplin*; „L'Organo” 2 (1961), p. 54.

⁹⁹ *The Pelplin Tablature: A Thematic Catalogue*, op. cit., pp. XIII–XIV.

ną). Wartości rytmiczne przedstawione są za pomocą konwencjonalnych znaków umiejscowionych nad literami.

Fig. 1. Znaki graficzne wartości rytmicznych w tabulaturze pelplińskiej
/ Rhythmic value indications in the Pelplin Tablature

W *Magnificat* obejmują one wartości od *semibrevis* (niekiedy łączonych łukiem w pary ze względu na fakt, iż wartość *brevis* nie posiada odrębnego znaku) do *fusa*. Znaki rytmiczne *minima* oraz *semiminima* znajdujące się w miejscu litery oznaczającej wysokość dźwięku reprezentują pauzy o danej długości. Znaki chromatyczne w analizowanym utworze oznaczane są za pomocą dodanej do litery abrewiacji końcówki „-is” (*cis*, *fis*, *gis*). Akcydencje zapisywane są niemal wyłącznie poprzez podwyższanie. Wyjątek stanowi dźwięk *b*, który ma swój odrębny symbol graficzny.

Choć zapis muzyczny w tabulaturze pelplińskiej i omawianym *Magnificat* ujęty jest w ramy rozrysowanych równomiernie komórek, to jednak intencjonalnie nie stanowią one – jak mogłoby się wydawać – odpowiedników taktów. Celem takiego zapisu (komórek podzielonych na dwie lub trzy równomierne części) mogło być osiągnięcie możliwie maksymalnej przejrzystości i czytelności tabulatury. Złożone z ciągu takich komórek ośmiogłosowe systemy oddzielone są od siebie dwiema poziomymi kreskami, pomiędzy którymi zapisany został tekst słowny kompozycji.

W niniejszej edycji w miejscach pauzowania któregoś z głosów lub chórów dodano pauzy, które w rękopisie nie są zanotowane (są to pauzy o wartości całej nuty lub dłuższe; w miejscach, w których powinny one pojawiać się w tabulaturze, pozostawiono pustą przestrzeń). Powtarzający się tekst słowny (oznaczony w rękopisie poprzez znak repetycji), w transkrypcji zapisany został kursywą. W kilku przypadkach – w których tekst nie był podpisany bezpośrednio pod danymi komórkami – słowa zostały umieszczone w nawiasach kwadratowych. W transkrypcji zrezygnowano z łuków o funkcji ligatury łączących dźwięki

to the one-line octave). Rhythmic values are represented by conventional signs placed above the letters.

In the *Magnificat*, these values range from *semibreves* (sometimes connected by a tie into pairs, since there was no separate sign for a *brevis*) to *fusae*. If the rhythmic symbols for the *minima* and *semiminima* replace the letter that stands for pitch, they represent rests of a given duration. Accidentals are marked by the abbreviated ending “-is” added to the given letter (*cis*, *fis*, *gis*), and notated almost exclusively as raised notes, with the exception of the note *b*, which has its own graphic symbol.

Though the music notation in the Pelplin Tablature in general and in Fabricius’ *Magnificat* in particular is graphically represented in the form of cells evenly distributed on the page, they are not (contrary to appearances) intended as an equivalent of bar lines. The aim of such notation (in cells divided into two or three equal sections) was to make the tablature as clear as possible. The staves in the eight-part sets which are made up of such cells are separated from one another by two horizontal lines, between which the verbal text of the piece was entered.

In our edition, we have added rests whenever one of the voices or choirs pauses; these rests (whole note rest or longer) are not notated in the manuscript, which has empty spaces in those places. The recurring verbal text (marked in the manuscript with a repetition symbol) has been printed in our transcription in italics. In several cases where the text was not entered directly under the given cells, we placed the words in square brackets. Our transcription does not retain the ties used in the manuscript as ligatures linking notes within one and the same measure. Instead, we use longer note values, e.g. a *brevis* rather than two tied *semibreves*. The final notes in the A I and T II parts

w ramach jednego taktu, stosując dłuższe wartości, np. *brevis* zamiast dwóch *semibreves* połączonych łukiem. Końcowe nuty partii A I i T II w t. 47–48 i 147–148 potraktowano jako niemenzurowane, a ich zakończenie zsynchronizowano z pozostałymi głosami.

(bars 47–48 and 147–148) have been interpreted as non-mensural, and the endings of these sections – synchronised with the other parts.

Translated by Tomasz Zymer

Ego Melchior Fabricius promitto Omnipotenti Deo coram eius Virgine Marie,
et tota celesti curia, et tibi R. Patri Stanislao Gansowski Provinciali Poloniae,
Vice Propositi generalis Societatis Iesu et Successorum eius beum Dei penes: perpe-
tuam Paupertatem Castitatem et Obedientiam, et secundum eam pastoralem curam
viva puerorum eruditionem: iuxta modum in literis Apostolicis, et Constitutionibus
dictae Societatis expressum. Lublini in Polonia Collegij 12. Aprilij 1615

Melchior Fabricius

Fig. 2. Akt ślubów zakonnych Melchiora Fabriciusa jako *Coadiutor Spiritualis*
/ Confirmation of Melchior Fabricius' vows as *Coadiutor Spiritualis*,
ARSI Germ. 61, fol. 11r © Archivum Romanum Societatis Iesu

ludendo non alioquin
 loci Ordinarius Andrea Dembicki, aduocauit. Eiusdem maiestatis erga nos studio et in Vere:
 rationem deducti sumus ob communem et continuam illius nobiscum per tempus Comitiorum et to:
 tius Quadragesimæ (quæ idcirco non ut alia ante multiplicatis solennioribus pietatis actibus
 transacta est) habitationem: quam ita cum singulis coniunctam et intimè familiarem fecerat, ut quem:
 libet aditu, Vique colloquiorum nutuo facile dignaretur. De hæc profecto post vulnera à Ve:
 rationibus militaribus hostibusque accepta, inter ceteros, quorum inæquali beneficiâ Vbi
 liberaliter sumus, si non causam, at saltem occasionem, et impulsu præbuit, Illustrissimo Casimi:
 ro Scori Sapieha Magni Ducatus Lithuania Procancelario, Vt Collegio nostro, ab Illu:
 strissimo Parente suo, Palatino Vilnense, et primario exercitus duce, olim fundato, templum
 nouum sumptibus et decore magnificentius, cum onere Vique ad fastigium promouendi suscepto,
 inchoaret, cuius fundamentalem lapidem Illustrissimus loci Ordinarius, quem supra memorauim:
 mus, magno Senatorum Nobilitatis et ciuium concursu nec non triumphali plausu feliciter iei:
 cit. Exeunte Augusto P. Melchior Fabricius supremum clausit diem, Vir in gradu Doctorum Spi:
 ritualium, ab indita animo probitate, ad opus et successum cuiuslibet virtutis, felix et prouidus
 Vique ad ipsam senectutem.

Collegium Calisiense

Ab omni parte accedente Civitati pestilentia terrore, cum studiosis trepidantibus, quæ in com:
 mune pericula agitant, intendere curas pares et sanctis in templo nostro quiescentibus solennes supp:
 cationes, magno temporis intervallo minime destiterunt. Quorum exemplis, et publica omnium intra at
 que extra mœnia habitantium sollicitudo excitata, et vicini omnes ad eadem tranquillitatis atque salu:
 tis remedia confugerunt. ex quorum numero circiter quingentos ad totius Vitis noctes præsentis sacra:
 mento eluendas metus compulsi, ut si minus ad arcam in ciuitationem possent: certè ad mortem exitan:

Fig. 3. Nekrolog Melchiora Fabriciusa zawarty w *Annuae Provinciae Polonae* 1653
 / Melchior Fabricius' obituary found in the *Annuae Provinciae Polonae* 1653,
 ARSI Pol. 53, fol. 44r © Archivum Romanum Societatis Iesu

**Magt J^m Toni
Melchioris Fabri-
cicy Soc.
Jesu.
à 8.**

Et exul- ta ut.

Quia fecit à 8.

Quia fecit

**Fecit potentiam
verte**

31

Fig. 4. Melchior Fabricius, *Magnificat primi toni a 8*,
 Tabulatura pelplińska, t. 5 / The Pelplin Tablature, Vol. 5,
 PL-PE 308 (386), fol. 32v–33r

427

<p>Sicut erat, i 6</p> <p>Magi Melchioris Tablatur</p> <p>2di Toni a 6</p>	<p>Exulta ut</p>	<p>Quia fecit i 6</p>	<p>Quia fecit i 6</p>
<p><i>(Handwritten musical notation: square notes on a four-line staff)</i></p>	<p><i>(Handwritten musical notation: square notes on a four-line staff)</i></p>	<p><i>(Handwritten musical notation: square notes on a four-line staff)</i></p>	<p><i>(Handwritten musical notation: square notes on a four-line staff)</i></p>

121

<p><i>(Handwritten musical notation: square notes on a four-line staff)</i></p>	<p><i>(Handwritten musical notation: square notes on a four-line staff)</i></p>	<p><i>(Handwritten musical notation: square notes on a four-line staff)</i></p>	<p><i>(Handwritten musical notation: square notes on a four-line staff)</i></p>
---	---	---	---

Fig. 5. Melchior Vulpus, *Magnificat secundi toni a 6*,
 Tabulatura pelplińska, t. 5 / The Pelplin Tablature, Vol. 5,
 PL-PE 308 (386), fol. 125v-126r

WYKAZ KOREKTUR / LIST OF CORRECTIONS

W uwagach szczegółowych pierwsza liczba oznacza numer taktu, po kropce następuje nazwa głosu, cyfra po średniku oznacza kolejną nutę w takcie, po dwukropku podana jest sytuacja w źródle. Na przykład: 3. C; 4: a^1 , oznacza, że w takcie 3 w sopranie czwartą nutą jest a^1 . W razie potrzeby w nawiasie umieszczono informację o korekcie wprowadzonej w niniejszej edycji.

In the detailed remarks, the first digit denotes the number of the bar, the full stop is followed by the name of the part, the digit after a semi-colon denotes the number of the note in the bar, and given after a colon is the situation in the source. For example, 3. C; 4: a^1 means that in the bar 3 in the Canto part the fourth note is a^1 . Wherever the need arises, information regarding a correction made in the present edition is given in brackets.

ZASTOSOWANE SKRÓTY / ABBREVIATIONS

C – Cantus, A – Altus, T – Tenor, B – Bassus, I – primus, II – secundus

Magnificat Primi Toni a 8

4. A I; przed / before 1: brak łuku / missing slur
17. T II; 1: a^1
22. A II; 4: d^1
31. A I; 1, 2: $\circ \circ$
37. A II; 3: cis^1
38. C I; 2, 3: $\downarrow \downarrow$
39. C I; 2, 3: $\downarrow \downarrow$
46. T I; zamiast / instead of 2: $\downarrow \downarrow$
46. T II; 1–2: d
46. T II; 1–2: $\circ \downarrow$
67. B II; 2: cis
70. C I; 2: fis^1
74. C II; 1: c^2
79. C I; 5: cis^2
80. C I; 5: cis^2
95. A I; 3: gis^1
98. C II; 1: fis^1
105. C II; 5: cis^2
106. T I; 2: h
107. C II; 1: c^2
111. C II; 5: fis^1
120. A II; zamiast / instead of 1: $\circ \downarrow$
123. T I, B I; przed / before 1: brak łuku / missing slur
130. C I; 2: a^2
131. C I; 1: a^2
137. A I; 4: fis^1
139. T I; 5–6: cis^1
147. C II; zamiast / instead of 5–6: $\downarrow$
148. B I; przed / before 1: brak łuku / missing slur

Magnificat

Primi Toni | a 8

Cantus I
Et ex - sul - ta - vit [et ex - sul - ta - vit]

Altus I
Et ex - sul - ta - vit [ex - sul - ta - vit]

Tenor I
Et ex - sul - ta - vit [et ex - sul - ta - vit]

Bassus I
Et ex - sul - ta - vit

Cantus II
Et ex - sul -

Altus II
Et ex

Tenor II
Et ex - sul -

Bassus II
Et ex - sul -

6

C I
et ex - sul - ta - vit et ex - sul - ta - vit

A I
et ex - sul - ta - vit et ex - sul - ta - vit

T I
et ex - sul - ta - vit et ex - sul - ta - vit

B I
et ex - sul - ta - vit et ex - sul - ta - vit

C II
- ta - vit et ex - sul - ta - vit et ex - sul -

A II
- sul - ta - vit et ex - sul - ta - vit et ex - sul -

T II
- ta - vit et ex - sul - ta - vit et ex - sul -

B II
- ta - vit et ex - sul - ta - vit et ex - sul -

11

C I
et ex - sul - ta - vit et ex - sul - ta - vit

A I
et ex - sul - ta - vit et ex - sul - ta - vit

T I
8 et ex - sul - ta - vit et ex - sul - ta - vit

B I
et ex - sul - ta - vit et ex - sul - ta - vit

C II
- ta - vit et ex - sul - ta - vit et ex - sul - ta - vit

A II
- ta - vit et ex - sul - ta - vit et ex - sul - ta - vit

T II
8 - ta - vit et ex - sul - ta - vit et ex - sul - ta - vit

B II
- ta - vit et ex - sul - ta - vit et ex - sul - ta - vit

16

C I
spi - ri - tus me - us [in De - o]

A I
spi - ri - tus me - us [in De - o]

T I
8 spi - ri - tus me - us [in De - o]

B I
spi - ri - tus me - us [in De - o]

C II
spi - ri - tus me - us in De -

A II
spi - ri - tus me - us in De -

T II
8 spi - ri - tus me - us in De -

B II
spi - ri - tus me - us in De -

C I sa - lu - ta - ri me - o [sa -

A I sa - lu - ta - ri me - o [sa -

T I sa - lu - ta - ri me - o [sa -

B I sa - lu - ta - ri me - o [sa -

C II - o sa - lu - ta - ri me - o sa - lu - ta - ri me -

A II - o sa - lu - ta - ri me - o sa - lu - ta - ri me -

T II - o sa - lu - ta - ri me - o sa - lu - ta - ri me -

B II - o sa - lu - ta - ri me - o sa - lu - ta - ri me -

C I - lu - ta - ri sa - lu - ta - ri me - o].

A I - lu - ta - ri sa - lu - ta - ri me - o].

T I - lu - ta - ri sa - lu - ta - ri me - o].

B I - lu - ta - ri sa - lu - ta - ri me - o].

C II - o sa - lu - ta - ri me - o.

A II - o sa - lu - ta - ri me - o.

T II - o sa - lu - ta - ri me - o.

B II - o sa - lu - ta - ri me - o.

C I *Qui - a fe - cit mi - hi ma - gna,*

A I *Qui - a fe - cit mi - hi ma - gna,*

T I *Qui - a fe - cit mi - hi ma - gna,*

B I *Qui - a fe - cit mi - hi ma - gna,*

C II *Qui - a fe - cit qui*

A II *Qui - a fe - cit qui*

T II *Qui - a fe - cit qui*

B II *Qui - a fe - cit qui*

C I *[qui po - tens est] qui po - tens est qui po - tens est, et*

A I *[qui po - tens est] qui po - tens est qui po - tens est, et*

T I *[qui po - tens est] qui po - tens est qui po - tens est, et*

B I *[qui po - tens est] qui po - tens est qui po - tens est, et*

C II *po - tens est qui po - tens est qui po - tens est qui po - tens est,*

A II *po - tens est qui po - tens est qui po - tens est qui po - tens est,*

T II *po - tens est qui po - tens est qui po - tens est qui po - tens est,*

B II *po - tens est qui po - tens est qui po - tens est qui po - tens est,*

C I
san - ctum no - men e - ius

A I
san - ctum no - men e - ius et

T I
san - ctum no - men e - ius

B I
san - ctum no - men e - ius et

C II
et san - ctum no - men e - ius

A II
et san - ctum no - men e - ius

T II
et san - ctum no - men e - ius

B II
et san - ctum no - men e - ius

C I
et san - ctum no - men e - ius.

A I
san - ctum no - men [e - ius] e - ius.

T I
et san - ctum no - men [e - ius] e - ius.

B I
san - ctum no - men [e - ius] e - ius.

C II
et san - ctum no - men e - ius.

A II
et san - ctum no - men e - ius.

T II
et san - ctum no - men e - ius.

B II
et san - ctum no - men e - ius.

49

C I Fe - cit po - ten - ti - am

A I Fe - cit po - ten - ti - am

T I Fe - cit po - ten - ti - am

B I Fe - cit po - ten - ti - am

C II Fe - cit po -

A II Fe - cit po -

T II Fe - cit po -

B II Fe - cit po -

54

C I in bra - chi - o in bra - chi - o

A I [in bra - chi - o] in bra - chi - o in

T I [in bra - chi - o] in bra - chi - o in

B I [in bra - chi - o] [in bra - chi - o]

C II - ten - ti - am in bra - chi - o in bra - chi -

A II - ten - ti - am in bra - chi - o in

T II - ten - ti - am in bra - chi - o

B II - ten - ti - am in bra - chi - o in

C I [in bra - chi - o] in bra - chi - o su - o,

A I bra - chi - o in bra - chi - o su - o,

T I bra - chi - o in bra - chi - o su - o,

B I [in bra - chi - o] in bra - chi - o su - o,

C II - o [in bra - chi - o] in bra - chi - o su - o,

A II bra - chi - o in bra - chi - o su - o,

T II in bra - chi - o in bra - chi - o su - o,

B II bra - chi - o in bra - chi - o su - o,

C I dis - per - sit su - per - bos dis - per - sit su - per - bos men -

A I dis - per - sit su - per - bos dis - per - sit su - per - bos men -

T I dis - per - sit su - per - bos dis - per - sit su - per - bos men -

B I dis - per - sit su - per - bos dis - per - sit su - per - bos men -

C II dis - per - sit su - per - bos dis - per - sit su - per - bos men -

A II dis - per - sit su - per - bos dis - per - sit su - per - bos men -

T II dis - per - sit su - per - bos dis - per - sit su - per - bos men -

B II dis - per - sit su - per - bos dis - per - sit su - per - bos men -

65

C I
- te cor - dis su - i cor - dis su - i.

A I
- te cor - dis su - i cor - dis su - i.

T I
8 - te cor - dis su - i cor - dis su - i.

B I
- te cor - dis su - i cor - dis su - i.

C II
- te cor - dis su - i cor - dis su - i.

A II
- te cor - dis su - i cor - dis su - i.

T II
8 - te cor - dis su - i cor - dis su - i.

B II
- te cor - dis su - i cor - dis su - i.

69

C I
E - su - ri - en - tes [e - su - ri - en - tes]

A I
E - su - ri - en - tes

T I
8 E - su - ri - en - tes [e - su - ri - en - tes]

B I
E - su - ri - en - tes

C II
E - su - ri - en - tes

A II

T II
8 E - su -

B II
E - su - ri - en - tes

C I *im-ple - vit im-ple - vit*

A I *im-ple - vit im-ple - vit*

T I *im-ple - vit im-ple - vit*

B I *im-ple - vit im-ple - vit*

C II *e - su - ri - en - tes im - ple - vit bo - nis im-ple - vit im -*

A II *E - su - ri - en - tes im - ple - vit bo - nis im-ple - vit im -*

T II *- ri - en - tes im - ple - vit bo - nis im-ple - vit im -*

B II *e - su - ri - en - tes im - ple - vit bo - nis im-ple - vit im -*

C I *im-ple-vit bo - nis im-ple-vit bo - nis im - ple - vit bo - nis,*

A I *im-ple-vit bo - nis im-ple-vit bo - nis im - ple - vit bo - nis,*

T I *im-ple-vit bo - nis im-ple-vit bo - nis im - ple - vit bo - nis,*

B I *im-ple-vit bo - nis im-ple-vit bo - nis im - ple - vit bo - nis,*

C II *-ple - vit im-ple-vit bo - nis im-ple-vit bo - nis im -*

A II *-ple - vit im-ple-vit bo - nis im-ple-vit bo - nis im -*

T II *-ple - vit im - ple-vit bo - nis im - ple-vit bo - nis im -*

B II *-ple - vit im-ple-vit bo - nis im-ple-vit bo - nis im -*

C I [et di - vi - tes] et di - vi - tes

A I [et di - vi - tes] et di - vi - tes

T I [et di - vi - tes] et di - vi - tes

B I [et di - vi - tes] et di - vi - tes

C II - ple - vit bo - nis, et di - vi - tes

A II - ple - vit bo - nis, et di - vi - tes

T II - ple - vit bo - nis, et di - vi - tes

B II - ple - vit bo - nis, et di - vi - tes

C I di - mi - sit in - a - nes in - a - nes.

A I di - mi - sit in - a - nes in - a - nes.

T I di - mi - sit in - a - nes in - a - nes.

B I di - mi - sit in - a - nes in - a - nes.

C II in - a - nes.

A II in - a - nes.

T II in - a - nes.

B II in - a - nes.

C I Sic - ut lo - cu - tus est Sic - ut lo -

A I Sic - ut lo - cu - tus est Sic - ut lo -

T I Sic - ut lo - cu - tus est Sic - ut lo -

B I Sic - ut lo - cu - tus est Sic - ut lo -

C II Sic - ut lo - cu - tus est

A II Sic - ut lo - cu - tus est

T II Sic - ut lo - cu - tus est

B II Sic - ut lo - cu - tus est

C I - cu - tus est [lo - cu - tus est] ad pa -

A I - cu - tus est [lo - cu - tus est] ad

T I - cu - tus est [lo - cu - tus est] ad pa -

B I - cu - tus est [lo - cu - tus est] ad pa -

C II Sic - ut lo - cu - tus est lo - cu - tus est ad pa -

A II Sic - ut lo - cu - tus est lo - cu - tus est ad pa -

T II Sic - ut lo - cu - tus est lo - cu - tus est ad pa -

B II Sic - ut lo - cu - tus est lo - cu - tus est ad pa -

C I tres nos - tros, A - bra - ham A - bra - ham A - bra -

A I pa - tres nos - tros, A - bra - ham A - bra - ham

T I tres nos - tros, A - bra - ham A - bra - ham A -

B I tres nos - tros, A - bra - ham A - bra - ham

C II tres nos - tros, A - bra - ham A - bra - ham

A II tres nos - tros, A - bra - ham A - bra -

T II tres nos - tros, A - bra - ham A - bra - ham

B II tres nos - tros, A - bra - ham A - bra - ham

C I - ham [A - bra - ham] et se-mi-ni e-ius et se-mi-ni e-ius

A I [A - bra - ham] et se-mi-ni e-ius et se-mi-ni e-ius

T I - bra - ham [A - bra - ham] et se-mi-ni e-ius et se-mi-ni e-ius

B I [A - bra - ham] et se-mi-ni e-ius et se-mi-ni e-ius

C II A - bra - ham et se-mi-ni e-ius et

A II - ham A - bra - ham et se-mi-ni e-ius et

T II A - bra - ham et se-mi-ni e-ius et

B II A - bra - ham et se-mi-ni e-ius et

113

C I in sae - cu - la in sae - cu - la.

A I in sae - cu - la in sae - cu - la.

T I in sae - cu - la in sae - cu - la.

B I in sae - cu - la in sae - cu - la.

C II *se - mi - ni e - ius* in sae - cu - la in sae - cu - la.

A II *se - mi - ni e - ius* in sae - cu - la in sae - cu - la.

T II *se - mi - ni e - ius* in sae - cu - la in sae - cu - la.

B II *se - mi - ni e - ius* in sae - cu - la in sae - cu - la.

117

C I Sic - ut e - rat in

A I Sic - ut e - rat in

T I Sic - ut e - rat in

B I Sic - ut e - rat in

C II *Sic - ut e - rat*

A II *Sic - ut e - rat*

T II *Sic - ut e - rat*

B II *Sic - ut e - rat*

123

C I prin - ci - pi - o in prin - ci - pi -

A I prin - ci - pi - o in prin - ci - pi -

T I 8 prin - ci - pi - o in prin - ci - pi -

B I prin - ci - pi - o in prin - ci - pi -

C II in prin - ci - pi - o

A II in prin - ci - pi - o

T II 8 in prin - ci - pi - o

B II in prin - ci - pi - o

127

C I - o, [et nunc et sem - per] et nunc et sem -

A I - o, [et nunc et sem - per] et nunc et sem -

T I 8 - o, [et nunc et sem - per] et nunc et sem -

B I - o, [et nunc et sem - per] et nunc et sem -

C II [in prin - ci - pi - o,] et nunc et sem - per et

A II [in prin - ci - pi - o,] et nunc et sem - per et

T II 8 [in prin - ci - pi - o,] et nunc et sem - per et

B II [in prin - ci - pi - o,] et nunc et sem - per et

132

C I *-per* [et sem - per,] et in sae - cu -

A I *-per* [et sem - per,] et in sae - cu -

T I *-per* [et sem - per,] et in sae - cu -

B I *-per* [et sem - per,] et in sae - cu -

C II *nunc et sem - per* [et sem - per,]

A II *nunc et sem - per* [et sem - per,]

T II *nunc et sem - per* [et sem - per,]

B II *nunc et sem - per* [et sem - per,]

136

C I - la sae - cu - lo - rum a - men [sae - cu - lo - rum a - men]

A I - la sae - cu - lo - rum a - men [sae - cu - lo - rum a - men]

T I - la sae - cu - lo - rum a - men [sae - cu - lo - rum a - men]

B I - la sae - cu - lo - rum a - men [sae - cu - lo - rum a - men]

C II sae - cu - lo - rum a - men sae -

A II sae - cu - lo - rum a - men sae -

T II sae - cu - lo - rum a - men sae -

B II sae - cu - lo - rum a - men sae -

C I a - - men [a -

A I a - - men [a -

T I a - - - - - men

B I a - - - - - men a -

C II - cu - lo - rum a - men a - - - - - men

A II - cu - lo - rum a - men a - - - - - men

T II - cu - lo - rum a - men a - - - - - men

B II - cu - lo - rum a - men a - - - - -

C I - - - - - men a - - men] a - - - - - men.

A I - - - - - men] a - - - - - men.

T I [a - - - - - men] a - - - - - - - - - - - men.

B I - - - - - - - - - - - - - - - - - men.

C II [a - - - - - men] a - - - - - - - - - - - men.

A II [a - - - - - men] a - - - - - - - - - - - men.

T II [a - - - - - men] a - - - - - - - - - - - men.

B II - - - - - - - - - - - - - - - - - men.

TEKST SŁOWNY / VERBAL TEXT

<i>[Magnificat anima mea Dominum,]¹ et exsultavit spiritus meus in Deo salutari meo. [Quia respexit humilitatem ancillae suae, ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes.] Quia fecit mihi magna, qui potens est, et sanctum nomen eius. [Et misericordia eius a progenie in progenies timentibus eum.] Fecit potentiam in brachio suo, dispersit superbos mente cordis sui. [Deposuit potentes de sede, et exaltavit humiles.] Esurientes implevit bonis, et divites dimisit inanes. [Suscepit Israel, puerum suum, recordatus misericordiae suae.] Sicut locutus est ad patres nostros, Abraham et semini eius in saecula. [Gloria Patri, et Filio, et Spiritui Sancto.] Sicut erat in principio, et nunc et semper, et in saecula saeculorum amen.</i>	Wielbi dusza moja Pana, i raduje się duch mój w Bogu, moim Zbawcy; bo wejrzał na uniżenie Służebnicy swojej. Oto bowiem błogosławić mnie będą odtąd wszystkie pokolenia. Gdyż wielkie rzeczy uczynił mi Wszechmocny: a święte jest Jego imię, i miłosierdzie Jego z pokoleń na pokolenia dla tych, co się Go boją. On przejawia moc ramienia swego, Rozprasza pyszniących się zamyśłami serc swoich, strąca władców z tronu, a wywyższa pokornych, głodnych syci dobrami, a bogaczy odprawia z niczym. Ujął się za sługą swoim, Izraelem, pomny na miłosierdzie swoje, jak przyobiegał naszym ojcom – Abrahamowi i jego potomstwu na wieki. Chwała Ojcu i Synowi, i Duchowi Świętemu. Jak było na początku, teraz i zawsze, i na wieki wieków. Amen.	My soul doth magnify the Lord, And my spirit hath rejoiced in God my Saviour. For he hath regarded the low estate of his handmaiden: for, behold, from henceforth all generations shall call me blessed. For he that is mighty hath done to me great things; and holy is his name. And his mercy is on them that fear him from generation to generation. He hath shewed strength with his arm; he hath scattered the proud in the imagination of their hearts. He hath put down the mighty from their seats, and exalted them of low degree. He hath filled the hungry with good things; and the rich he hath sent empty away. He hath helped his servant Israel, in remembrance of his mercy; As he spoke to our fathers, to Abraham, and to his seed for ever. Glory be to the Father, and to the Son: and to the Holy Ghost; As it was in the beginning, is now, and ever shall be: world without end. Amen.
---	--	---

Biblia Jerozolimska,
Poznań: Pallottinum 2006, s. 1429

King James Version,
<https://www.biblegateway.com>
[dostęp: 18.02.2020]

¹ Fragmenty tekstu pominięte w partyturze zostały umieszczone w nawiasach kwadratowych. / Sections of the text omitted in the score are placed in square brackets.

ŹRÓDŁA / SOURCES

ARCHIWALIA / ARCHIVAL RECORDS

Roma, Archivum Romanum Societatis Iesu (ARSI)

ARSI Germ. 61

Coad. Spirit. „C. S. Lublini 12 IV 1615”.

ARSI Germ. 132

Catalogus Personarum Provinciae Poloniae Societatis IESU Anni 1652.

Catalogus Personarum Provinciae Poloniae Societatis IESU Anni 1653.

ARSI Hist. Soc. 48

Historia Societatis (1650–1669).

ARSI Pol. 7 I–II

Catalogus [brevis] Provinciae Poloniae 1602. „Posnaniae”.

Catalogus informationis triennalis e Collegio Calissiensi factus anno 1599 Mense Septembris.

Primus Catalogus Iaroslaviensis Collegii Societatis Jesu in Julio Anni 1597 confectus.

ARSI Pol. 8

Catalogus I^{us} Collegii Leopoliensis Anno 1611 in Julio confectus.

Catalogus I^{us} Collegij Posnaniensis In Julio Anni 1614 confectus.

Catalogus Primus Triennalis ex Collegio Posnaniensi, An. 1606.

Catalogus secundus Collegij Posnaniensis In Julio Anni 1614 confectus.

Primus Catalogus Domus Professa Cracoviensis Anno 1622.

ARSI Pol. 9

Catalogus Primus Collegii Leopoliensis Anni 1628.

Catalogus Primus Collegii Luceoriensis Anni 1633.

Catalogus primus domus Graudentiensis Anni 1625.

ARSI Pol. 10

Catalogus 2^{dus} Collegii Ravensis Anni 1636.

Catalogus primus Collegii Ravensis Anni 1636.

Catalogus primus Collegii Ravensis Anni 1639.

Catalogus Primus Collegij Leopoliensis Anni 1619.

ARSI Pol. 11

Catalogus primus Collegii Bresten. Soc. Iesu Anni 1649.

Catalogus primus Domus Premisliensis Societ(atis) Jesu Anni 1645.

Catalogus provinciae Polonaie [1641/42]. Residentia Premisliensis.

ARSI Pol. 12

Catalogus 2^{dus} Collegii Brestensis Anno 1651, 10. Septembris.

Catalogus primus Collegii Bresten. Soc. Iesu Anni 1651 10 Septemb.

Catalogus Secundus Person. Coll. Bresten: Soc. Iesu An. 1649.

ARSI Pol. 43

Brevis Catalogus totius Provinciae Poloniae Mense Januario Anni 1608 conscriptus. „Collegium Jaroslaviense”.

Catalogus brevis personarum et officiorum Provinciae Poloniae SJ a septembre Anni 1629. „Collegium Leopoliense”.

Catalogus [brevis] personarum Provinciae Poloniae Anni 1616 3 Decembris. „Collegium Leopoliense”.

Catalogus [brevis] personarum Provinciae Poloniae Anni 1618. „Collegium Leopoliense”.

Catalogus [brevis] personarum Provinciae Poloniae in fine anni 1608. „Collegium Lublinense”.

Catalogus [brevis] personarum Provinciae Poloniae initio Anni 1612 conscriptus. „Collegium Camenzense”.

Catalogus [brevis] personarum Provinciae Poloniae initio Anni 1613 conscriptus. „Collegium Posnaniense”.

Catalogus [brevis] personarum Provinciae Poloniae initio Anni 1615 scriptus. „Collegium Lublinense”.

Catalogus [brevis] personarum Provinciae Poloniae initio Anni 1616 scriptus. „Collegium Leopoliense”.
Catalogus [brevis] personarum Provinciae Poloniae initio Januarii 1614 conscriptus. „Collegium Posnaniense”.
Catalogus brevis personarum Provinciae Poloniae initium anni 1619. „Collegium Leopoliense”.
Catalogus brevis ... Provinciae Poloniae missus Romam ad initium anni 1620. „Collegium Leopoliense”.
Catalogus brevis Provinciae Poloniae missus Romam ad initium anni 1621. „Residentia Ravensis”.
Catalogus [brevis] personarum Provinciae Poloniae SJ A 1630. „Collegium Jaroslaviense”.
Catalogus [brevis] personarum Provinciae Poloniae SJ Anni 1632 Mense septembris. „Collegium Luceoriense”.
Catalogus [brevis] personarum Provinciae Poloniae SJ Anni 1633. „Collegium Camencense”.
Catalogus [brevis] personarum Provinciae Poloniae SJ Anni 1636. „Collegium Ravense”.
Catalogus [brevis] personarum Provinciae Poloniae SJ Anni 1638. „Collegium Ravense”.
Catalogus [brevis] personarum Provinciae Poloniae SJ Anno Domini 1634. „Collegium Ravense”.
Catalogus [brevis] personarum Provinciae Poloniae sub finem anni 1609. „Collegium Leopoliense”.
Catalogus [brevis] personarum Provinciae Poloniae sub finem anni 1610. „Collegium Leopoliense”.
Catalogus brevis Prov. Poloniae... 1 I 1598 – 1 I 1599. „Collegium Calisiense”.
Catalogus brevis Prov. Poloniae... 1 I 95 ad 1 I 96.
Catalogus brevis Prov. Poloniae... 1602. „Posnaniae”.
Catalogus brevis Prov. Poloniae... [1604–]1605. „Posnaniae”.
Catalogus brevis Prov. Poloniae... 1605–[1606]. „Posnaniae”.
Catalogus brevis Prov. Poloniae... a 1 I 1597 ad 1 I 1598. „Collegium Calisien(se)”.
Catalogus brevis Prov. Poloniae... ad initium 8bris 1598. „Collegium Calisiense”.
Catalogus brevis Prov. Poloniae... incipiendo a 1 Januarij 1596 ad 1 Januarij 1597. „Collegium Jaroslaviensi”.
Catalogus [brevis] Provinciae Poloniae... a septembri Anni 1628 ad septembrem anni 1629. „Collegium Leopoliense”.
Catalogus brevis Provinciae Poloniae... ad initium Renovationis studiorum anni 1623. „Domus Professa Cracoviensis ad S. Barbaram”.
Catalogus [brevis] Provinciae Poloniae... Anni 1626. „Collegium Posnaniense”.
Catalogus [brevis] Provinciae Poloniae... Anni 1627. „Collegium Leopoliense”.
Catalogus [brevis] Provinciae Poloniae SJ Anni 1631 Septembri Mense. „Collegium Luceoriense”.
Catalogus Consultorum in Dominus et Collegiis Provintiae Poloniae in Novembris anno Dni 1616 scriptus.

ARSI Pol. 44

[Catalogus brevis personarum Provinciae Poloniae SJ Anni 1641/42], „Premisliensis Residentia”.
Catalogus Personarum Provinciae Poloniae Anni 1644. „Premisliensis Residentia”.
Catalogus Personarum Provinciae Poloniae Anni 1645.
Catalogus Personarum Provinciae Poloniae SJ Anni 1646 et 1647. „Premisliensis Residentia”.
Catalogus Personarum Provinciae Poloniae SJ Anni 1647. „Brestense Collegium”.
Catalogus Personarum Provinciae Poloniae SJ Anni 1648. „Brestense Collegium”.
Catalogus Personarum Provinciae Poloniae SJ Anni 1649/50. „Brestense Collegium”.
Catalogus primus Domus Premisliensis Societ. Jesu Anni 1642.
Catalogus primus Domus Premisliensis Societ. Jesu Anni 1645.
Provinciae Polonaie Catalogus SJ Anno Domini 1642. „Premisliensis Residentia”.

ARSI Pol. 53

Historia Poloniae (1648–1671). Annuae Prouvinciae Poloniae 1653. „Collegium Brestense”.

BIBLIOGRAFIA / BIBLIOGRAPHY

- Biblia Jerozolimska*, Poznań: Pallottinum 2006.
- Bieńkowska Irena, Perz Mirosław, *Adam z Wągrowca SOCist (†1629). Utwory organowe z intawolatury żmudzkiej (Ms Lt-Vn 105-67)*, Warszawa: Neriton 1999.
- Encyklopedia wiedzy o jezuitach na ziemiach Polski i Litwy 1564–1995*, oprac. Ludwik Grzebień i in., Kraków: Wydział Filozoficzny Towarzystwa Jezusowego, Instytut Kultury Religijnej, Wydawnictwo WAM 1996.
- Grzebień Ludwik, Jacek Wiesiołowski (oprac.), *Kronika jezuitów poznańskich (młodsza)*, t. I: 1570–1563, Poznań: Wydawnictwo Miejskie 2004.
- Historia muzyki XVII wieku. Praca zbiorowa pod redakcją Zygmunta M. Szweykowskiego. Muzyka we Włoszech*, t. II: *Technika polichóralna*, Kraków: Musica Iagellonica 2000.
- Ingłot Marek, Grzebień Ludwik, *Uczniowie – sodalisi gimnazjum jezuitów w Brunsberdze (Braniewie) 1579–1623*, Kraków: Wydział Filozoficzny Towarzystwa Jezusowego, Wydawnictwo WAM 1998.
- Jasiński Tomasz, *Polska barokowa retoryka muzyczna*, Lublin: Polihymnia 2009.
- Jeż Tomasz, *The Music Culture of the Jesuits at the Baltic Sea Coast*, w: *Musica Baltica. Music-making in Baltic Cities – various kinds, places, repertoire, performers, instruments*, red. Danuta Popinigis, Danuta Szlagowska, Jolanta Woźniak, Gdańsk: Akademia Muzyczna im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku 2015, s. 93–108.
- Jeż Tomasz, *Kultura muzyczna jezuitów na Śląsku i ziemi kłodzkiej (1581–1776)*, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Sub Lupa 2013.
- Jeż Tomasz, *The Music Culture of the Jesuits at the Baltic Sea Coast*, w: *Musica Baltica. Music-making in Baltic Cities – various kinds, places, repertoire, performers, instruments*, red. Danuta Popinigis, Danuta Szlagowska, Jolanta Woźniak, Gdańsk: Akademia Muzyczna im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku 2015, s. 93–108.
- Kochanowicz Jerzy, *Słownik geograficzny jezuickich burs muzycznych (Materiały)*, Kraków: Wydawnictwo WAM, Wyższa Szkoła Filozoficzno-Pedagogiczna „Ignatianum” 2002 (*Studia i materiały do dziejów jezuitów polskich*, 10/4).
- Łuszczak Grzegorz, *Nauczyciele i wychowawcy szkół jezuickich we Lwowie 1608–1773*, Kraków: Wydawnictwo WAM, Wyższa Szkoła Filozoficzno-Pedagogiczna „Ignatianum” 2010 (*Studia i materiały do dziejów jezuitów polskich*, 17).
- Olczak Stanisław Kazimierz, *Jezuici otrzymujący święcenia z rąk biskupów poznańskich na przełomie XVI–XVII w.*, „Roczniki Humanistyczne” 31/2 (1983), s. 85–104.
- The Pelplin Tablature: A Thematic Catalogue*, red. Adam Sutkowski, Alina Osostowicz-Sutkowska, Graz: Akademische Druck- u. Verlagsanstalt, Warszawa: Polskie Wydawnictwo Naukowe 1963 (*Antiquitates musicae in Polonia*, 1).
- The Pelplin Tablature: Facsimile Part V*, red. Adam Sutkowski, Alina Osostowicz-Sutkowska, Graz: Akademische Druck- u. Verlagsanstalt, Warszawa: Polskie Wydawnictwo Naukowe 1965 (*Antiquitates musicae in Polonia*, 6).
- Prokop Krzysztof Rafał, *Gnieźnieńska „genealogia” biskupów ziem polsko-litewsko-ruskich. Wokół Prałatów i kanoników katedry metropolitalnej gnieźnieńskiej Jana Korytkowskiego*, „Ecclesia. Studia z Dziejów Wielkopolski” 9 (2014), s. 41–90.
- Reese Gustave, *The Polyphonic Magnificat of the Renaissance as a Design in Tonal Centers*, „Journal of the American Musicological Society” 13/1/3 (1960), s. 68–78.
- Rosin Ryszard, *Historia regionu w okresie przedrozbiorowym*, w: *Województwo sieradzkie: zarys dziejów, obraz współczesny, perspektywy rozwoju*, red. nauk. Wacław Piotrowski, Łódź: Uniwersytet Łódzki, Sieradz: Urząd Wojewódzki w Sieradzu 1980.
- Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich*, t. 14: *Worowo–Żyżyn*, red. Bronisław Chlebowski i in., Warszawa: Gebethner i Wolff 1895.
- Sutkowski Adam, Mischiati Oscar, *Una preziosa fonte manoscritta di musica strumentale: L'intavolatura di Pelplin*, „L'Organo” 2 (1961), s. 53–72.
- Szczepkowska Katarzyna (oprac.), *Powiat sieradzki*, Warszawa: Państwowy Instytut Sztuki 1953 (*Katalog zabytków sztuki w Polsce*, t. II, z. 10).

Szweykowski Zygmunt, *Jan Brant (1554–1602) i jego nowo odkryta twórczość muzyczna. Z muzycznych poszukiwań w Szwecji (III)*, „Muzyka” 27/2 (1973), s. 43–72.

Trypućko Józef, *Katalog księgozbioru Kolegium Jezuitów w Braniewie zachowanego w Bibliotece Uniwersyteckiej w Uppsali*, t. 3. *Indeksy*, uzup. Michał Spandowski, oprac. Michał Spandowski, Sławomir Szyller, Warszawa: Biblioteka Narodowa – Uppsala: Uppsala Universitetsbibliotek 2007.

STRONY INTERNETOWE / WEBSITES

<https://jezuici.pl/2014/03/ihs-monogram-towarzystwa-jezusowego/>

<http://www.catholic-hierarchy.org/bishop/bgoslick.html>

SPIS TREŚCI / TABLE OF CONTENTS

Wstęp / Introduction	5
Komentarz rewizyjny / Editorial notes	20
Wykaz korektur / List of corrections	27
<i>Magnificat Primi Toni a 8</i>	28
Tekst słowny / Verbal text	44
Źródła / Sources	45
Bibliografia / Bibliography	47

FONTES MUSICAE IN POLONIA

series A: *Catalogi*

- A/I Tomasz Jeż, *Danielis Sartorii Musicalia Wratislaviensia* (2017).
A/II Sonia Rzepka, *Tabulatura Organi ex Bibliotheca Fraustadiensi ad Praesepe Christi* (2018).
A/III Marta Pielech, Iwona Januszkiewicz-Rębowska, *Musicalia Collegii Glacensis Societatis Jesu* (2019).

series B: *Facsimilia et Studia*

- B/I *Sigismundus Lauxmin (1596–1670). Ars et praxis musica, Graduale pro exercitatione studentium, Antiphonale ad psalmos*, ed. facs. Jūratė Trilupaitienė (2016).
B/II *Liber organistarum Collegii Crosensis Societatis Jesu*, ed. facs. Laima Budzinauskienė, Rasa Murauskaitė (2017).
B/III *Universalialia et particularia. Ars et praxis Societatis Jesu in Polonia*, eds Bogna Bohdanowicz, Tomasz Jeż (2018).
B/IV *Simon Maychrowicz (1717–1783). Nauka zbawienna na missyi Societatis Jesu zwyczajna (Lwów 1767)*, ed. facs. Oksana Shkurgan (2018).
B/V *Georgius Elger (1585–1672). Geistliche Catholische Gesänge... (Braniewo/Braunsberg 1621)*, ed. facs. Māra Grudule, Justyna Prusinowska, Mateusz Solarz (2018).

series C: *Editiones*

- C/I *Martinus Kretzmer (1631–1696). Sacerdotes Dei benedicite Dominum, Memorare o piissima virgo, Aeternae rerum omnium effector Deus, Laudem te Dominum*, eds Tomasz Jeż, Maciej Jochymczyk (2017).
C/II *Georgius Braun (1658–1709). In nomine Jesu, O caelitum Dux*, ed. Tomasz Jeż (2017).
C/III *Anonim (I poł. XVIII w.). Completorium a 9. Chori Collegii Sandomiriensis Societatis Jesu*, ed. Irena Bieńkowska, introd. Magdalena Walter-Mazur, Irena Bieńkowska (2017).
C/IV *Nicolaus Franciscus Frölich († 1708). Viaticum mortuorum, O Maria Virgo pia, Salve Regina*, ed. Tomasz Jeż (2018).
C/V *Hyacinthus Szczurowski (1716? – po 1774). Caeli cives occurrite, Domine non sum dignus; Litaniae in C*, ed. Maciej Jochymczyk (2018).
C/VI *Motecta scripta in Collegio Braunsbergensis Societatis Jesu (S-Uu Utl.vok.mus.tr. 394–399)*, ed. Jacek Iwaszko (2018).
C/VII *Joannes Faber (1599–1667). Litaniae de omnibus Sanctis pro diebus Rogationum a 10*, ed. Tomasz Jeż (2018).
C/VIII *Hyacinthus Szczurowski (1716? – po 1774). Missa Emmanuelis*, ed. Maciej Jochymczyk (2018).
C/IX *Nicolaus Dylecki (ca. 1630–1690). Vesperae, Liturgia, Concerti quatuor vocum*, ed. Irina Gierasimowa (2018).
C/X *Gabriel Götzl (II poł. XVII w.). Missa Sancti Andreae*, ed. Maciej Jochymczyk (2019).
C/XI *Johann Thamm (1719–1787) / Anton Weigang? (1751–1829). Opella de Passione Domini*, ed. Tomasz Jeż (2019).
C/XII *Annibale Orgas (ca. 1585–1629). Sacrarum cantionum liber primus*, ed. Justyna Szombara (2019).
C/XIII *Tomasz Szewerowski (1646/1647?–1699). Vesperae*, ed. Irina Gierasimowa (2019).
C/XIV *Melchior Fabricius (1575–1653). Magnificat Primi Toni a 8*, ed. Jędrzej Mróz (2020).

Ut habeas liberum accessum ad omnia volumina, vide:

www.fontesmusicae.pl